

O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri

Ashonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

2010-yil 15-iyul № 84 (2809) payshanba

Назира БОЙМУРОДОВА олган сурат

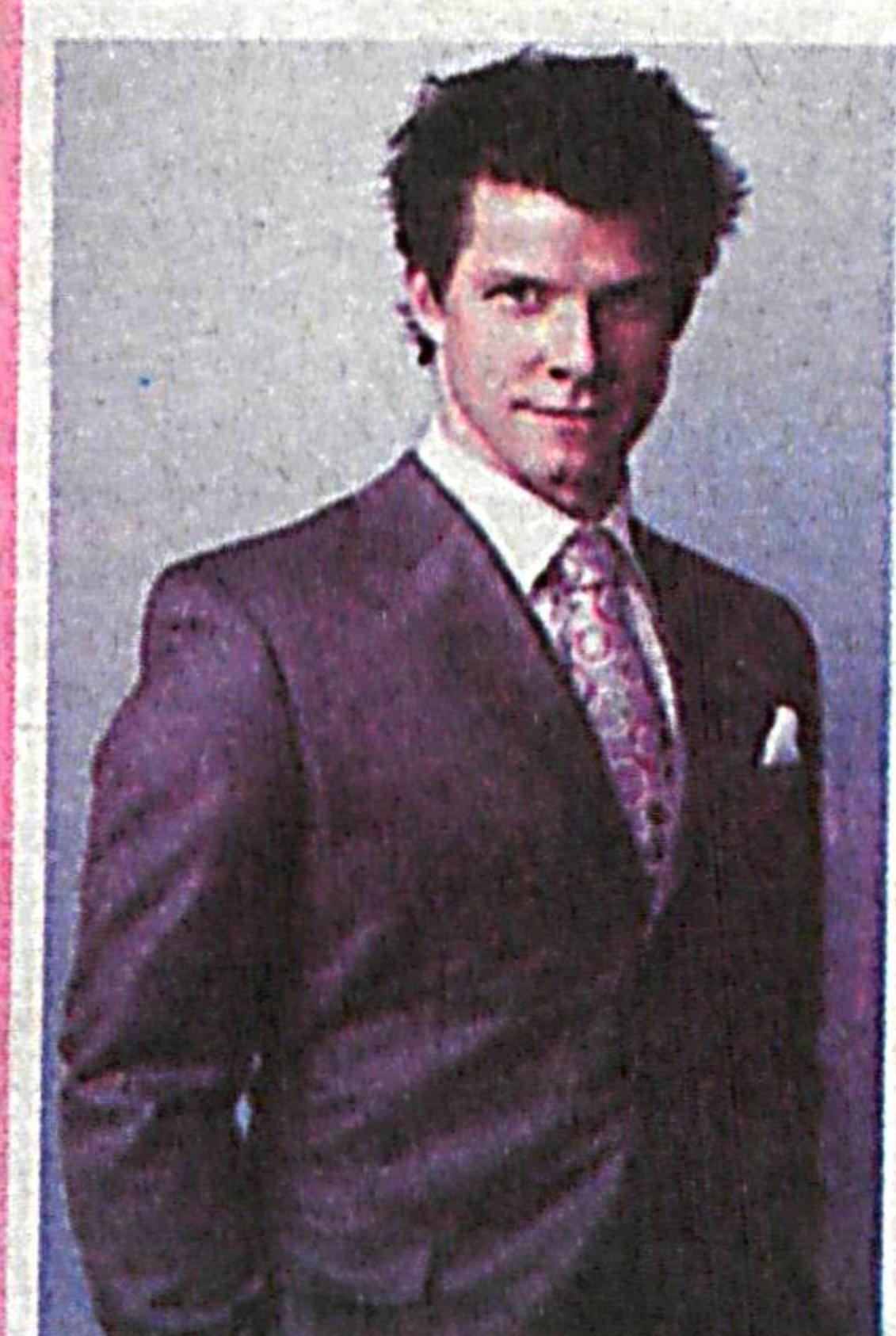
Ҳаяжонли
дамлар
яқин...

5-бет

«Үйимни
қайтариб
берсин!»

6-бет

Бўйинбоф
тарихи

11-бет

Конференциядан конференциягача

Таҳлил этилди, вазифалар белгиланди

Жиззах вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси

Кенгашининг V хисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди.

Унда вилоят бирлашмаси Кенгаши раиси Нұсратулло Пардаев «Жиззах вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси Кенгашининг 2005-2009 йиллардаги фаолияти юзасидан ҳисоботи ва касаба уюшмаларининг ижтимоий-иктисодий, ҳуқуқий ва маънавий соҳалардаги устувор вазифалари» тўғрисида маъруза қилди.

Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи тингланди.

Маърузалар юзасидан бўлган музокарада Ўзбекистон Давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг вилоятдаги валии А. Каримов, вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Бош бошқармаси бошлигининг ўринбосари Т. Абдуназоров, Зафаробод туман АСМ ходимлари касаба уюшма кўмитаси раиси М. Ҳакимова, вилоят таълим ва

фан ходимлари касаба уюшма кенгашининг раиси Е. Рустамов, вилоят ҳокимининг ўринбосари, вилоят хотин-қизлар кўмитаси раиси Ш. Ахророва, вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт маркази бош шифокори, сенат аъзоси Х. Алимова, Жиззах туманидаги «Қўёшсевар Парда» фермер ҳўжалиги раҳбари, Ўзбекистон Қаҳрамони, сенатор, П. Зиётов иштирок этди.

Вилоят касаба уюшма таш-

килотлари бирлашмаси Кенгаши ва тафтиш комиссиясининг янги таркиби тасдиқланиб, Н. Пардаев яна вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси Кенгашининг раиси этиб сайланди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари В қурутойига делегатлар сайланди ва ўзКУФК таркибига вилоят КУТБдан аъзолар тавсия этилди.

Конференция ишида Жиззах вилоят ҳокими, сенатор С. Исмоилов, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари Н. Аллаёров қатнашиб, истиқболдаги вазифаларга эътиборни қаратдилар.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири

Рағбат

Сайхунобод туманидаги «Муқаддас», «Элибой ота», «Бегмат Исломбой» каби фермер ҳўжалигидаги 150 нафардан зиёд фермер, сувчи ва механизатор тармок касаба уюшма кўмитасининг қиматбаҳо совғалари билан тақдирландилар.

Фаоларга мукофот

Бу уларнинг кучига-куч, файратига-файрат кўшди. Ана шундай тадбир «Оқ олтин» туманининг «Фарғона» Собиржон Сидиков, «Андижон» СФУ Гулистон тумани «Уч қаҳрамон» СФУ худудларида ҳам ўтказилиб, гўза парваришида фаол қатнашаётган илғорлар кўнгли ҳам олинди.

— Дала меҳнаткашларини тез-тез рағбатлантириб турамиз, — дейди Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси вилоят кенгаши раиси Юсуф Ўтаганов. — Шунингдек, улар ишдан бўш вақтларини мазмунли ўтказишларига шарт-шароит бўлиши учун ҳаракат қилмоқдамиз.

Анорбой НОРКУЛОВ,
**«Ishonch»нинг
жамоатчи мухбири**

«Ishonch»га жавоб берадилар

Бошқа иш тақлиф этилди

А.Хўкамуродовнинг аризасида келтирилган холатлар тармок касаба уюшмаси Сурхондарё вилоят кенгаши томонидан ўрганиб чиқилган.

З. Жумаеванинг бола парвариши таътили даврида А.Хўкамуродов билан вақтнинча ҳамширалик иши вазифасига меҳнат шартномаси тузилиб, «Ўзгариш» ҚВПга ишга қабул қилинган. 2008 йил 1 феврал куни З. Жумаева ишга кайтганинги муносабати билан А.Хўкамуродовнинг муддатли меҳнат шартномаси Меҳнат кодексининг 105-моддаси, 3-қисмiga асосан бекор қилинган. Шу билан бирга, «Ўзгариш» ҚВП яқинидаги жойлашган «Даҳана» ҚВП мудири Н. Абдулаевнинг розилиги билан А.Хўкамуродовга фелдшерлик вазифасига ўтиш тақлиф этилди.

О.МУХИДТИНОВА,
Ўзбекистон соглиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси
Марказий кенгаши раиси

Фарғона вилояти Олтиариқ тумани Полосон қишлоғидаги «FROMODA TEKSTIL» масъулияти чекланган жамиятида 50 турдан зиёд трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарилаётir.

Суратда: корхона ишчиси Наргиза Қорабоева.

Муқимхон ҚОДИРОВ(ЎЗА) олган суратлар

Вазифалар топширилди

Еузор туманинаги 6-умумтаълим мактаби ўқитувчилари ва ота-оналарнинг аризасида келтирилган важлар туман хокимлиги ва халқ таълими бўлими томонидан жойида муаллифлар иштироқида ўрганилган.

Унда келтирилган далиллар қисман тўғри бўлса-да, мактабда фаолият кўрсатаётган ўқитувчиларнинг иш ва дарс юклamasи бажарилишини ҳисобга олиб, машғулотларни иккича навбатда олиб борилиши амалдаги қонунга тўла мос келади. Шунингдек, 76-сонни давлат ихтисослаштирилган футбол мактаб-интернатининг 6-умумтаълим мактаби яқинидаги қўрсашибиши мактабдаги ўқув-тарбия ишларига салбий таъсир кўрсатмайди.

Камчиликларни жойида бартараф этиш мактабида туман халқ таълими бўлими мудири Б. Бозоров, 6-умумтаълим мактаби ва 76-давлат ихтисослаштирилган спорт мактаби директорлари М. Полонова ва Э. Номозовларга 2010-2011 ўкув йилига тайёргарлик кўриш жараёнида мактаб ҳудудида волейбол, баскетбол майдонлари, кичик спорт майдони ҳамда ичимлик суви учун ҳовуз ташкил этиш билан бир қаторда, мактаб ихтиёрида бўлган, ҳозирда таъмирталаб ҳолатта келиб қолган бинони маҳаллий ҳокимлик билан келишган ҳолда таъмирлаб, фаолиятини йўлга қўйиш вазифаси топширилди.

Т. САЙДОВ,

Қашқадарё вилояти халқ таълими бошқармаси бошлиғи

Мамлакатимиз фуқароларининг хавфсизлиги, моддий ва маънавий манфаатлари билан бир қаторда уларнинг соғлиқларини муҳофаза қилиш ҳам Фавқулодда вазиятлар вазирлиги фаолиятининг мухим йўналишларидан бирига айланган.

ЭЛ СОҒЛИГИ – ЮРТ БОЙЛИГИ

Яқинда оммавий ахборот во-ситалари ходимлари ва бир қатор ташкилотлар вакиллари иштирокида ўтказилган матбуот конференциясида вазирлик томонидан аҳолини юқумли ва ўта юқумли касалликлардан ҳимоя қилиш юзасидан олиб борилаётган ишлар хусусида маълумот берилди.

Табиий тусдаги фавқулодда вазиятлар гуруҳига кирувчи эпидемия ва эпизоотеяларнинг олдини олиш борашибида бир мунча ютуқларга эришилганлиги таъкидлаб ўтилди. Шунга қарамай дунёнинг турли бурчакларида юқумли касалликларнинг қўпайиб бораётганлиги, трансчегаравий ҳудудларда хавфли юқумли касалликларнинг қайд этилиши аҳоли ўтасида профилактик ишларни олиб боришни янада кучайти-

риши талаб этади.

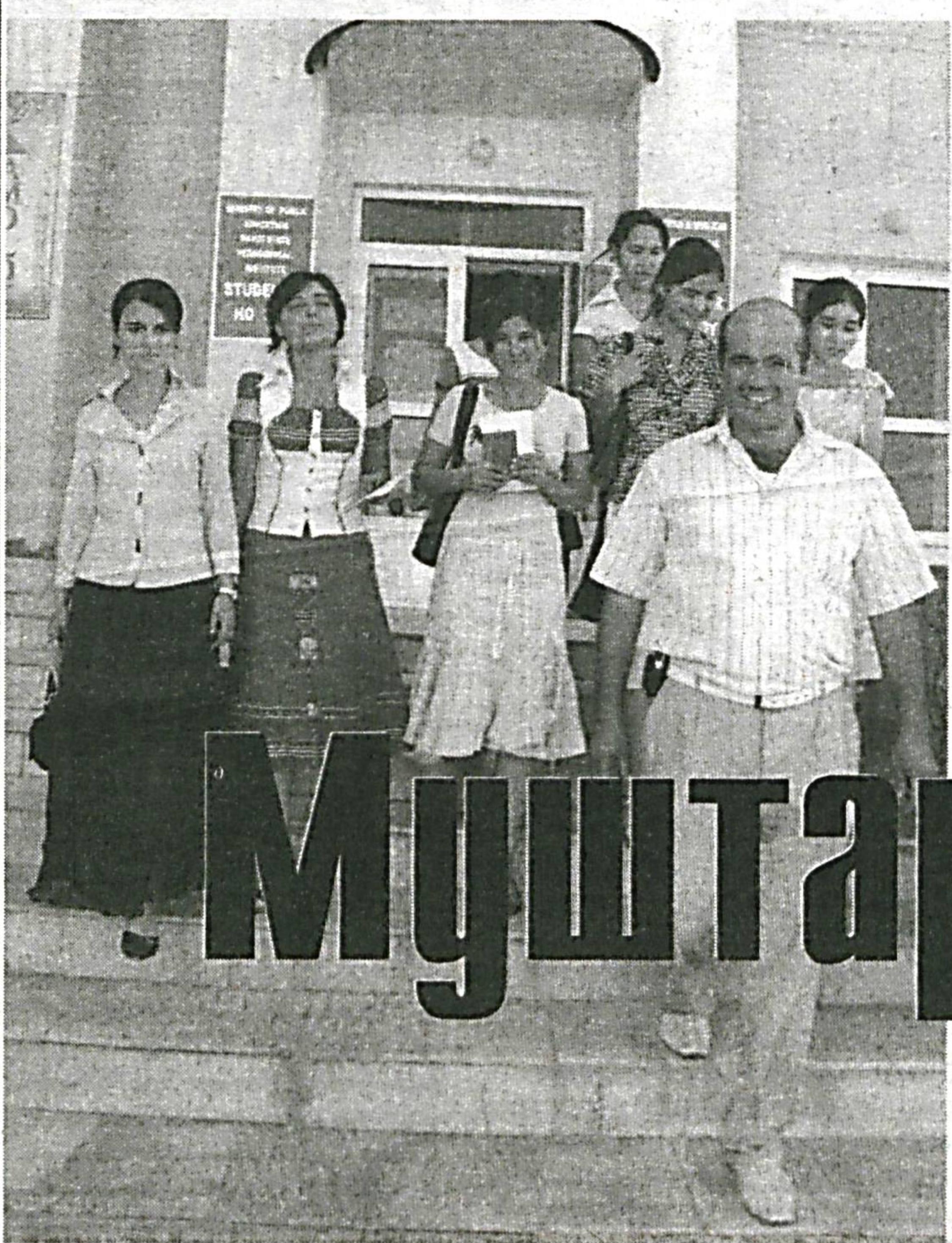
Жорий йилнинг биринчи ярми давомида жойларда белгиланган режа асосида тегишили ташкилотлар билан ҳамкорликда профилактик чора-тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, Соғлиқни сақлаш вазирлиги яқинидан ташкил этилган эпидемияга қарши штаб билан маълумот алмашинуви йўлга қўйилди. Шунингдек, Давлат санитария-эпидемиология назорати марказлари томонидан чегарани кесиб ўтиш жойларида авто, авиа ва темир йўлларида назорат кучайтирилган. Бозорлар, умумий овқатланиш ва бошқа озиқ-овқат сотиш шоҳобчалирида санитария-гигиена ва эпидемияга қарши қоидаларга риоя этилиши ҳамда мавсум давомида сотилиши тақиқланган маҳсулотлар ва ичимликларнинг савдошига йўл қўймаслик юзаси-

дан ҳам қатъий назорат-текширув ишлари ўтказиб келинмоқда. Айниқса, ёз фаслида тарқаладиган ўткир ошқозон-ичак касалликларининг олдини олиш мақсадида шаҳар ва туманларда мавжуд барча сув тозалаш ва тақсимлаш иншоотлари фаолияти мунтазам ўрганиб борилмоқда.

Анжуманда Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда Давлат санитария ва эпидемиология назорат марказлари вакиллари бу борада олиб борилаётган ишлар ва ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар юзасидан маъруза ўқидилар.

Тадбир якунидаги иштирокчи-лар ўзларини қизиқтирган саволларга тегишили мутахassisлардан жавоб олдилар.

Дилором АЛЛАҚУЛОВА,
«Ishonch» мухбири

Касаба уюшмалари юртимизда юз берәётган тарихий ўзгаришлар, бунёдкорлик ишларида фаол қатнашиб келаёттир. Яқинда бўлиб ўтган Навоий вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси нинг 5-конференциясида делегатлар диққати, аввало, муштарак максадлар йўлидағи ана шу яқдилликка қаратиди.

Соҳада 2005 йил 22 февралдан 2010 йил июлигача бўлган фаолият юзасидан хисобот берар экан, бирлашма раиси Назира Тоғаева қўйидаги масалаларга алоҳида тўхталди.

Бугунги кунда вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси 202760 нафар аъзони, 11 та тармоқ касаба уюшма ташкилотини бирлаштирган. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси кенгаши томонидан жойларда касаба уюшма фаоллари учун ташкил этилган ўқув-семинарлар, тайёрланган услубий қўлланмалар иш юритида қўл келаёттир. Бирлашма ва тармоқ касаба уюшма органлари томонидан бошлангич ташкилотлар фоллари ҳамда иш берувчи-ларнинг ҳукукий саводхонлигини оширишга қаратилган қатор ишлар амалга оширилган. Ана шундай ҳамкорлик асосида хисобот даврида 22 марта ўқув-семинар ташкил этилган. Уларда Ўзбекистон касаба уюшмалии Федерациисининг 4-қурултойидан келиб чиқадиган масалалар, касаба уюшмаларининг ҳукуклари ва фолиятининг кафолатлари, ишни ташкил қилиш, ҳужжатлар билан ишлаш, ижтимоий шерикчиликнинг афзаллilikлари, меҳнат муҳофазаси борасида касаба уюшмаларининг роли ва яна қатор мавзулар муҳокама қилинган. Амалга оширилган ишлар Ўзбекистон касаба уюшмалии Федерациисининг нашри бўлмиш «Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари ҳамда маҳаллий матбуотда мунтазам ёритиб борилган.

Бажарилган ишларнинг бараси ижтимоий шерикчи-

ликни ривожлантиришга қаратилган. Навоий вилоятида бу соҳада республика миқёсидаги 4 та, вилоят миқёсида 10 ва туманлар миқёсида 25 та жамоа келишуви тузиленган. 3087 та юридик шахс бўлиб, уларда ишловчилар ва

ўқувчилар сони 141647 кишини ташкил қилади. 980 та бошлангич касаба уюшмалари ташкилоти мавжуд. Жамоа шартномалари 951 та бошлангич ташкилотга нисбатан татбиқ этилган.

Касаба уюшма органларининг олдида турган яна бир муҳим масала — аъзолар иш ҳақи ва даромадларини оширишга қўмаклашишдир. Иш ҳақидан муддати ўтган қарздорлик Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси вилоят кенгаши, Ёқилғи-энретика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши ҳамда Курилиш ва Курилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг вилоятдаги вакилларни тасаруфидаги корхона ва ташкилотларда мавжуд бўлиб, уларни бартараф этиш чоралари кўрилаёттир.

Иқтисодиётнинг глобаллашуви шароитида иш ўринларини сақлаб қолиш ва янги ларини ташкил этиш масаласида ҳам анча ишлар қилинган. Ходимларни қайта ўқитиши ва малакасини ошириш ҳам бевосита бандлик билан боғлиқ. Вилоят тармоқ кенгашлари ва Марказий кенгашларнинг вилоятдаги ва-

Мамлакатимиз тараққиёти ва ҳалқимиз фаронлигини юксалтиришдек буюк максадлар сари интилар эканмиз, бу йўлда бир-биридан муҳим вазифалар мавжудлигини кўрамиз.

Юртбошимиз таъкидлаганидек, мамлакатни ривожлантириш, янгилашнинг тўғри танланган стратегияси, 2009-2012 йилларга мўлжалланган Инқирозга қарши чоралар дастурини бажариш борасида барча имконият ишга солинмоқда. Натижада глобал инқирознинг таъсирига нафақат бардош беришга, балки иқтисодий ва ижтимоий ривожланишининг барқарор суръатларини таъминлашга муваффак бўлинмоқда. Мамлакатимиз эришаётган бу ютуқларда меҳнаткашлар ҳак-хукукларининг энг биринчи химоячиси саналган касаба уюшмаларининг

қилинмаган. Агросаноат мажмуи, маданият тармоқларида келишувлар туманларга ва йирик бошлангич ташкилотларга етказилмаган. Айнан маданият ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг вилоят вакилларига Маданият ва спорт ишлари бошқармаси, агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Хатирчи туман кенгаши, туман ҳокимлиги ҳамда қишлоқ ва сув хўжалиги бўйими ўртасидаги келишувларнинг 2008-2010 йиллардаги ижроси бирор марта раёсатда кўриб чиқилмаган ва ҳоказо...

Нотик ишдаги камчилик-

Муштарак максадлар йўлида

килликлари тасаруфидаги корхона ва ташкилотларда 2009 йили 408 та иш ўрни яратиш режалаштирилган ҳолда 546 та иш ўрни яратилган. Жумладан, Хатирчи тумани Чилош қишлоғида 80 ўринли «Олтинсой» сиҳатоҳи ишга туширилганлиги боис 70 киши иш билан таъминланди. Йирик саноат корхоналарида 1324 киши касана-чилик билан шуғулланмоқда.

Охирги беш йил давомида ишлаб чиқаришда жароҳатла-

лардан 997 та мурожаат келиб тушган бўлса, уларнинг 97 таси ёзма мурожаатлардир. Назоратга олинган ариза ва шикоятларнинг 90 физи ижобий ҳал этилган. Муаллифларнинг «Касаба уюшмаларидан миннатдорман», «Мени ишга тикилаши» сингари мақолалари «Ishonch» газетасида муттасил чоп этилиши ҳам фикримизнинг далилидир, — дея эътироф этди нотик таҳлилларга асосланган маъруzasида.

Ўзбекистон Конституциясида энг олий қадрият сифатида инсон, унинг ҳаёти, қадри эътироф этилган. Унда инсон эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа даҳлсиз ҳукуклари ҳимояланиши алоҳида белгилаб қўйилган. Бирлашманинг хисобот давридағи фаолияти мана шу максадларга ҳамоҳангидир.

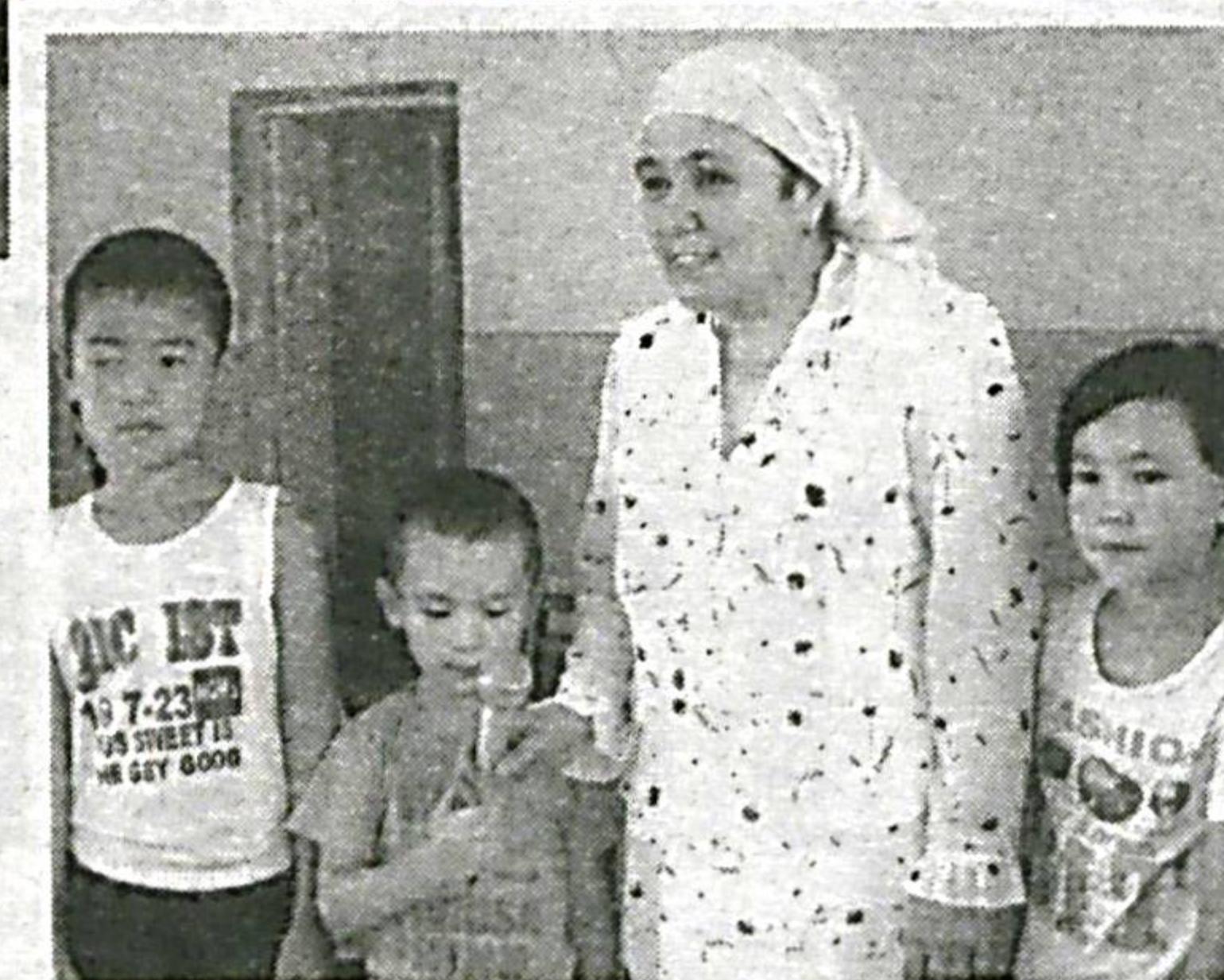
Ютуқлар қанча бўлишидан қатни назар, соҳада муаммолар ҳам йўқ эмас. Вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмасининг эксперт комиссияси томонидан 2010 йилда таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси вилоят кенгашини ташкилотлари касаба уюшмаси вилоят кенгаши раиси Шуҳрат Халилов ва бошқалар камчиликларни бартараф этишга доир фикрларини билдиришди. Делегатлар сайловдан сайловгача бўлган муддатда олиб борилган ишларни қониқарли деб топишиди.

Шундан сўнг делегатлар очиқ овоз бериси йўли билан Навоий вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгашининг янги таркибини сайлаб олишиди. Ҳозиргача шулавозимда ишлаб келган сенатор Назира Тоғаева бирлашма раислигига кўйта сайланди.

Конференцияда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси раисининг ўринбосари Озода Мухитдинова иштирок этди ва соҳа ходимлари олдида турган устувор вазифалар ҳақида батафсил тўхталди.

Мансур АЛОВУДДИНОВ, «Ishonch» мухабири

Оромгоҳда мушоира

Тошкент дengизи қирғозида жойлашган «Мехржон» болалар соғломлаштириш оромгоҳи шу кунларда болажонлар билан гавжум. Бу ерда республикамизнинг турли худудларидан келган болажонлар зилол сувда чўмилишиб, мусаффо «дengиз» хавосида мирикиб хордик чиқаришмокда.

Эзинг бошида бу ерда иккى юздан зиёд Оролбўйи миңтақасидан келган болалар дам олишган бўлса, айни кунда оромгоҳда пойтахт ва Тошкент вилоятининг турли жойларидан келган болалар дам олишмоқда.

Болаларнинг соғлом бўлиши, дам олишларининг ҳар томонлами мазмунли ўтиши учун оромгоҳда турли спорт мусобақалари, қизиқарли маънавий-маърифий тадбирлар мунтазам ўтказиб

келинаяпти. Жумладан, яқинда Тошкент вилоят «Камалак» болалар ташкилоти сардорлари билан ўтказилган тадбир дам олувчиларга катта завқ-шавқ бағишлади. Викториналар ва қизиқарли савол-жавоблар болаларнинг билимини оширишга хизмат қилди.

Ўтган ҳафта эса оромгоҳда шеърият ихлосмандлари билан учрашув бўлиб ўтди. Шу куни таниқли шоира, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мада-

ният ходими Умид Абдуазимова ҳамда шоир Маммур Бозор Али ёш шеърият муҳлислари меҳмони бўлишиди. Ижодкорлар ўқиган янги шеърлар кизғин мушоира ва савол-жавобларга уланиб кетди.

Учрашув давомида шоира Умид Абдуазимованинг «Айт, не қилай?» номли янги китобининг тақдимоти ҳам ўтказилди.

Анора КАРИМОВА

Мароқли ўтмокда

Янги Марғилон шаҳарчасидаги 25-умумтаълим мактаби қошида ташкил этилган соғломлаштириш оромгоҳи фаолиятидан ота-оналар мамнун.

— 100 нафар ўкувчи биринчи босқичда дам олди, иккинчи босқичда хам 100 нафар болажонлар ҳар куни соат 17⁰⁰ гача тарбиячи ва етакчилар назоратида булади — дейди мактаб директори Охунжон Юсупов. — 4 маҳал иссик овқат ташкил килинган булиб, кутубхона, спорт зали намунали хизмат курсатмокда.

Раёно Камолова, Екутхон Маллабеева, Максуда Абдуллаева каби 15 нафар тарбиячи болаларнинг қизиқишиларидан келиб чиқиб, турли тадбирларга бошкоч бўлмокда.

Мухаммаджон МАХМУДОВ

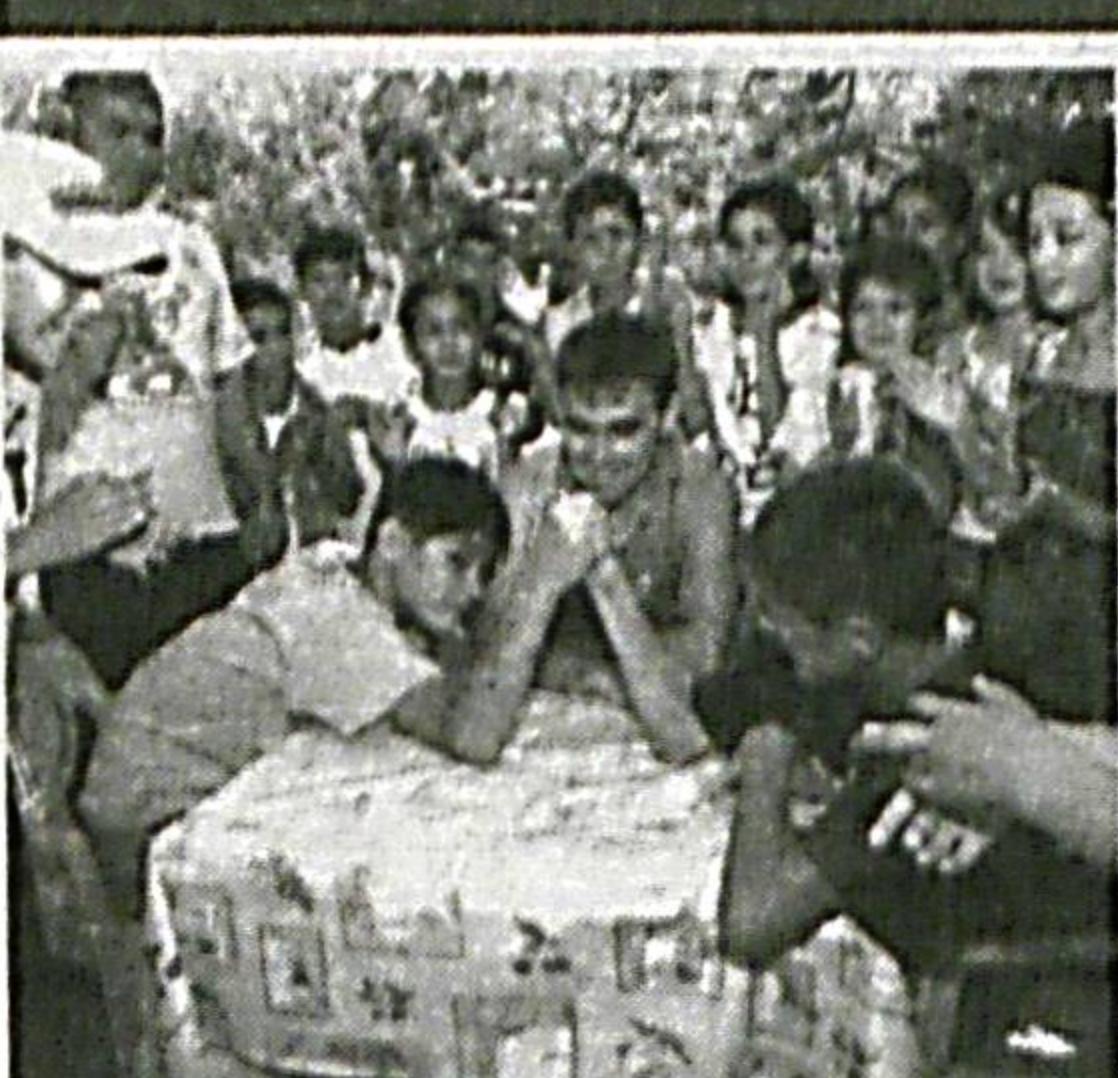

«Айголек»

Соғлом авлодни жисмонан ва маънан етук инсон қилиб тарбиялаш максадида Навоий вилоятининг Учкудуқ туман ҳалқ таълими бўлимига қарашли 9-мактабда таълим ва фан ходимлари бирлашган касаба уюшма кўмитаси ва вилоят касаба уюшма кенгаши ҳомийлигига «Айголек» оромгоҳи ташкил этилди. Унга тумандаги мактаблар ходимларининг 7 ёшдан 14 ёшгача бўлган фарзандлари ва кам таъминланган оиласларнинг болалари жалб этилди.

«Айголек»да 2 мавсумда 100 нафар ўкувчи дам олди. Оромгоҳда ўкувчилар учун барча шароит яратилган. Унга 9-мактабнинг тажрибали музаллими М.Бозоров бошчилек килади. Оромгоҳ директорининг ташаббуси билан болалар ўткасида турли мусобақалар ўтказилди.

К.УТЕПОВА,
Учкудуқ туманинаги
9-мактаб директори

Маълумки, таълим муассасаларида ёз ойида меҳнат таътили бошланиб, ҳамма дам олишга кетади. Лекин бир неча йилдан бўён ёзда ҳам лицейимиз ўқитувчи, ўкувчилар, янги кабул килинувчилар билан гавжум. Излаган имкон топар, дейди ҳалқимиз. Жамоамиз ҳамиша изланишида, ҳайрли ишлар бошида. Лицей ўкувчиларининг йўналишларини аниклаб олиш ва келгусида уларни олий ўкув юртларига тайёрлаш учун абитуриент штаби ташкил килинган. Штабнинг ишчи гурӯхи тайинланган ва самарали фаолият кўрсатиб келмокда.

Лицейнинг ёзи – меҳнатнинг сози

Лицейда 2009-2010 ўкув йили давомида кўплаб оммавий маданий тадбирлар ўтказилди. Айниқса, «Камолот» ЁИХ билан ҳамкорликда «Камолотга берганда овоз — келажакка қиласиз парвоз» шиори остида ўтказилган тадбирада лицейнинг камолот сардорлари тайинланиб, улар ҳар бир тадбирнинг юқори савияда ўтиши учун жонбозлик кўрсатиб келмокда.

Жорий йилда вилоятимиз академик-лицейлари ўтасида бўлиб ўтган «Баркамол авлод» телебеллашувида лицейимизнинг «Янги авлод» жамоаси иш-

тирок этиб, фахрли биринчи ўринни эгаллади. Шунингдек, аниқ фанлар йўналиши бўйича «Ёш математиклар» ва «Менделеев авлодлари» мавзусида ҳам беллашувлар натижаси салмоқли бўлди. Лицейда 26 июн — «Халқаро гиёҳвандликка қарши кураш куни» муносабати билан «Ёшлар гиёҳвандликка қарши» шиори остида вилоят Ички Ишлар Бошқармаси ҳамкорлигига ўкувчилар билан учрашув бўлди.

«Амир Темур мероси ва ўшлар» мавзусида ўкувчиларимизнинг илмий мақолалар тўплами Урганч дав-

Депутатлар Кўмагида

Наманган вилояти ҳокимининг «2010 йил ёз мавсумида болаларнинг дам олишини ташкил этиш тўғрисида»ги қарори туманимизда тўлақонли баҷарилди. Айтиш жоизки, бунда ҳалқ депутатлари вилоят Кенгашига туманимиздан сайланган депутатлар — туман ҳокими Б.Ҳайдаров, туман ҳалқ таълими бўлими мудири Ш.Аминжонов, туман ҳокимлигининг «Мингбулоқ» газетаси мухаррири К.Акбаровларнинг ташкилотчиликлари мухим аҳамият касб этди.

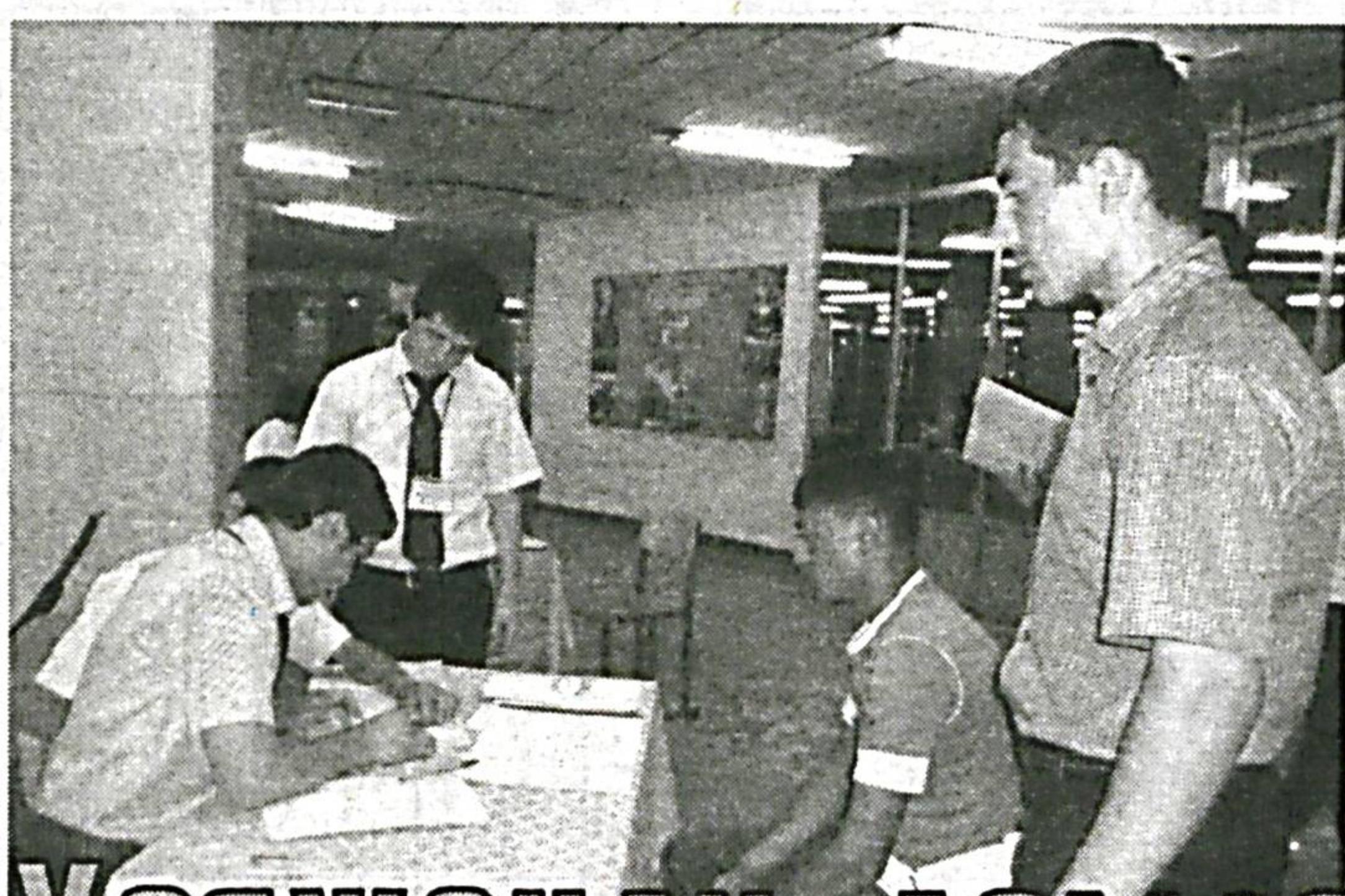
Кам таъминланган оиласларнинг 600 нафар фарзанди оромгоҳларда мириқиб хордик чиқариб, саломатликларини тиклашди. Бундай фамхўрлик учун болалар Юртбошимизга, депутатларга, касаба уюшма фаолларига миннатдорчилик билдиришди.

Шунингдек, «Дилмурод», «Ҳамидjon Исмоилов», «Мингбулоқларрнда» фермер хўжаликлари ҳамда туман маҳсус фирмаси жамоалари хизматига таҳсин айтсан арзиди. Улар оромгоҳларни узлуксиз суртда озиқовкат маҳсулотлари билан таъминлаб туришди. Сарҳил мева-ю, сабзавотларни эса маҳалла оқсоқоллари етказиб беришгани диккатга сазовор.

Айтганча, яна 140 нафар ўғил-қиз Уйчи туманидаги «Хумо» оромгоҳида дам олишиди. Тиббиёт ходимларининг 40 нафар, ўқитувчиларининг 80 нафар фарзанди ҳам вилоятимизнинг энг хушманзара жойларидаги оромгоҳларда яйраб келишиди.

Абдурашид ЯКУБОВ,
Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси
Мингбулоқ туман бирлашган кўмитаси раиси

Президентимизнинг 2010 йил 28 майдаги «2010-2011 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий ўкув таълим муассасаларига қабул тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, 20 июндан мамлакатимиз олий ўкув юртларига қабул бошланди. Қарорда жорий ўкув йили учун 56607 нафар бакалавр, шу жумладан, давлат грантлари бўйича 19755 ва шартнома асосида 36852 нафар микдорида, магистрлар эса 5856 нафар, жумладан, давлат грантлари бўйича 1 561 ва шартнома асосида 4295 нафар микдорида қабул қилиш белгиланган.

Хаяжонли дамлар яқин...

Айни пайтда Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университетида хам 2010-2011 ўкув йили учун бакалавриат ва магистратура йўналишлари бўйича қабул комиссияси аъзоларининг бош қашишга вакти йўқ десак, муболага бўлмайди. Университет

ховлисига яқинлашган сари одам гавжумлашади. Абитуриентлар талаба бўлиш иштиёқида ёнмокда. Кўли қалтираб ариза ёзаётган йигит-қизларнинг хаяжони кўпчиликка бегона эмас.

Бир қарашда университет ҳовлиси дам олиш масканини эслатади. Узоқ-яқиндан келган ота-оналар ва абитуриентларнинг дам олиши, овқатланиши, керакли маълумотларга эга бўлиши учун барча шароит яратилган. Талабгорлар кўплигига қарамай, ҳеч ким кўп кутиб қолаётгани йўк.

— Кўриб турганингиз мана бу посон кийимидағи тартибни саклаб турган йигитлар ўзимизнинг Чакириқчача харбий таълим факултети талабалари, — деди қабул комиссияси масъул котиби Маъруфjon Йўлдошев. — Улар қабул жараённида ишлаш билан бир вактда амалиёт ҳам ўтамоқда.

Жараённи кузатар эканмиз, фарзандини қабулга кузатган отани саволга турамиз. Унинг ўғлига бўлган ишончни юз-кўзидан билиниб

туриди.

— Отим Аҳмаджон, памилиям Кулмуродов, — дейди у жайдари шевада. — Улим Сардоржон биринчи марта ҳужжат топширайти. Шунинг учун Қашқадарёдан бирга келдим. Унинг катта химик олим бўлишига ишончим комил. Чиққанда бир савол бериб кўринг-чи, қандай жавоб бераркан!..

— Ҳамрокурова Дилороман, — деб ўзини таниши ради яна бир қиз. — Шу йили Олот туманига қарашли педагогика ва спорт коллежини тамомладим. Ҳужжатимни ўзек тили ва адабиёти (ўзга тилли гурухларда) факултетига топширайман.

Дарвоқе, бу йўналишга қабуб жорий йилдан бошланган.

Ушбу ўкув йилида университетга 31 та таълим йўналиши бўйича жами 2010 та та-

лаба қабул қилиниб, шундан 840 таси давлат гранти ва 1170 таси тўлов-контракт асосида таҳсил олади. Шунингдек, магистрлар тайёрлаш бўйича қабул кўрсаткичидаги ёэлишича, жами 186 та талаба қабул қилиниб, 64 та грант ва 122 та шартнома асосида ўрин ажратилиган.

— Ўтган йилнинг шу кунига қиёслаганда 100 дан зиёд ҳужжат қабул қилдим, — деди комиссия аъзоси Турсунбой Жўраев. — Ай-

ника, ўзек тили ва адабиёти, педагогика ва психология факултетларига қизиқиш кучлироқ.

Маълумотлар тахтасидаги 12 июл ҳисобига кўра, жами 5596 нафар абитуриентнинг ҳужжати қабул қилинибди. Ўша куннинг ўзида топширилган ҳужжатлар сони эса 950 тани ташкил қиласди. Қўриниб турибдики, ёшларимизнинг ўқиб-урганиш ва етук мутахассис бўлишига интилишлари кундан-кунга ортиб бормоқда.

**Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ,
«Ishonch» мухбири**

Китоб дунёсида...

Айни ёз палласила шахар кўчаларида, хиёбонларда, ҳатто автобусларда китоб ўқиб кетаётган ўшларга тез-тез кўзингиз тушади. Уларнинг бутун дунёси китобга айланган. Албатта, ўкишга кириш нияти бўлгач, шунга яраша тайёрланиш қерак-да.

Шундай илмга чанқоқ ёшларни ўз багрига чорлаётган Олий ўкув юртларидан бири Ўзбекистон Миллий университетидир.

Бу йил университет бакалавриатига 36 та йўналиш бўйича 1700 талаба қабул қилиш режалаштирилган. Уларнинг 650 нафари давлат гранти ва 1050 таси тўлов-шартнома асосида таҳсил олади. Магистратура босқичига эса 87 та мутахассислик бўйича 571 нафар йигит-қиз қабул қилинади. Уларнинг 159 таси грант ва 421 таси тўлов-шартнома асосида ўқиди.

Мамлакатда ижтимоий-иқтисодий соҳаларда амалга оширилаётган ислоҳотларга хизмат қилиши кўзда тутилган янги йўналишларда кадрлар тайёрлашга ҳам алоҳида ўтибор қаратилмоқда. Шу мақсадда, бу йил ЎзМУ бакалавриати йўланишига ижтимоий иш (фаолиятнинг турли соҳалари бўйича), магистратура босқичига эса тарихшунослик, манбашибнослик ва тарихий тадқиқотлар методлари (мамлакатлар бўйича), социологик тадқиқот усуллари, архив иши назарияси ва амалиёти, меҳнат ресурсларини бошқариш, персонални бошқариш каби янги мутахассисликлар қўшилгани диккатга сазовор.

— Мен ёшилигимдан оммавий ахборот

воситалари ходимларининг фаолиятига ҳавас қилиб келганман. Муҳими, улар нафакат мамлакатимиздаги жараёнларни, балки дунёда юз берадиган воқеа-ҳодисаларни синчковлик билан кузатиб борадилар, — деди самарқандлик абитуриент Абдуроди Одилов. — Шу боис журналистика факултетига ҳужжат топширайман.

Таъкидлаш жоизки, ЎзМУ таркибида 13 та (биология-тупроқшунослик, география, геология, журналистика, иқтисодиёт, кимё, механика-математика, тарих, фалсафа, физика, хорижий филология, ўзбек филологияси, хукукшунослик) факултет, 95 та кафедра, 16 та илмий лаборатория мавжуд. Шунингдек, Олий педагогика институти, Амалий физика илмий текшириш институти, Олий адабиёт ҳамда Олий журналистика курслари, 3 та академик лицей, ўкув амалиёт маркази, Ижтимоий тадқиқотлар маркази, Амалий экология ва табиатдан унумли фойдаланиш марказлари фаолият кўрсатмоқда. Бир сўз билан айтганда, университетда илмли, малакали мутахассис бўлиб ётишиш учун барча имконият етарли. Бу эса ўз навбатида кириш имтиҳонларига пухта ҳозирлик кўришни тақозо этади.

**Мафтуна ЭРГАШЕВА,
Бекобод тумани**

Абитуриентга эслатма

ТАЛАБАЛИК ТОМОН БИРИНЧИ ҚАДАМ

Кадим-қадим замонда баҳт излаб йўлга чиккан уч оғаний битирлар учта сўқмок бирлашган йўлнинг бошидан чикишган. Йўлларнинг бирига «Борса келар», иккинчисига «Борса хатар». Учинчисига эса «Борса келмас» деб ёзил кўшишгани ҳам кўп вакълардан бери маълум. Бу бир эртак-да дегувчилар янгилиши. Эртакдаги айни ўш ҳакикат хаётимизнинг хар лаҳзасида юзага калқиб чикаверади. Хар ишнинг бошида кайсидир йўлни тайлаймиз: баъзида тўнгич ботир бўлиб, баъзан ўртсанча, юрак ютиб ҳакикатга тик бокканимизда эса кенжা ботирга айланамиз. Кенжা ботирлик ҳамиша ҳам ёқимли эмасдир, ахир унинг йўли чакиртикакли, унинг кисмати таҳиррок бирор... Сўнгиде факат баҳт, ўзидан розилик, кисматга шукронга келади тилларга.

Ҳаёт театрининг бу саҳасини абитуриент отлиғ замондошлиримиз ҳам ўз ижроларида намойиш этишади. Максад томон интилиш кучайган кунларда сизга аталган икки оғиз сўзимиз бор. Кулок тутсангиз, фойдалан холи бўлмас, бўлажак талабалар!

***

Йил давомида мук тушиб учта фанни беш кўлдай ўрганган бўлсангиз ҳам ҳужжат топширишга келганда иккиланаяксизми? Сиз мўлжаллаган факултетда «дело»лар тог бўлиб уюлаётгани кўнглингизни хижил қилаётгандир?.. Асло ортга чекинмагн. Мақсадингиз йўлидаги биринчи тўсик балки шудир? Ҳамма кўркув ва иккиланишини ортга ташланг-у, талабалик томон биринчи қадамни кўйинг.

***

Эсимда, Ниғорадан нафакат лицейдаги устозларимиз, балки вилоят олимпиадасидаги шаҳдини кўриб, ҳаммалар ҳам «шундай билимдон қизимиз бор-а» деб фаҳрланишганди. Уни баъзида ҳазиллашиб «Менделеевнинг невараси», гоҳо «дўхтир опа-деб чақирадик. Бунга ўзи ҳам кўнишиб кетган, ота-онасидек врач бўлишига аҳд қиласди. Қаёққа ҳужжат топширишимиз ҳакида сұхбатлашсак, ҳамиша «АДМИга» деб жавоб берадиган дугонамиз ростдан ҳам айтганини қиласди. Бирор қабулдағи тумонат одам, ўтган йилдағи баланд-баланд баллардан чўчибди шекилли, ҳужжатларини қайтариб олибди. Насиба экан, педагогика институтининг кимёбиология йўналишига биринчи ўринда кириш бахтига мусассар бўлди. Баҳт деб аттаётганимиз унинг учун бўлмади, врачлик унга энди фақат армон бўлиб қолди. «Бекор шундай қилган эканман» дейди у ҳар сафар афсус билан...

***

Ўзингиз истаган йўналишга ҳужжат топширингиз. Энди кўнглингизни тўқ қилиб, тайёргарликда давом этинг. Ахир сизни улкан кураш кутмоқда. Унда фақат билим билан енгис мумкин. Шаҳар кўчаларида симёғочларга осилган турли ўлону шов-шувларга ўтибор берга кўрманг. Уларда реклама қилинаётганидек шпаргалкалар билан ўқишига кириш мумкин бўлса, олий ўкув юрти талабаси бўлмаган одам қолмасди.

***

Бундан икки йиллар олдин автобусдаги йигитларнинг бақиралири өтиборимни тортиди. Биттаси ҳаммани оғизига қаратиб гап беради.

— Мана ўтган ҳафта биринчида (биринчи август демоқчи эди) «шпора» сотиб шунча пул ишладим.

— Уҳшамай қолса, пулларни қайтариб берасанми? — деди соддароқ оғайниси.

— Э-э, аҳмоғи бор эканми? Энди мени топиб бўлти.

***

Кейинги пайтларда «соҳта абитуриент»лар кўпаяётганилиги сир бўлмай қолди. Юзаки ўйлаб қаралганди, жуда яхши нарсадек. Ота-онанг минг машақат билан топган пулларни белинг оғримай санаб берасан, имтиҳон куни қайсидир бурчакда пишиллаб ухлашдан ўзга фамини йўк. Имтиҳон натижаларида эса талаба бўлганилгинг ҳақидаги хушхабар... Хуллас, жуда ажабтовор эртак. Бунга кимлар ишонмайди дейсиз.

***

Тун яримлаган вақтда собиқ курсдошларимдан бири телефон қилиб қолди. Тинимиз йиглайди. «Синглимини қамаб қўйиши... Бирорнинг ўрнига кирганди...», Бечорагина...

Эшитганлар сингилга ачинишгандир, бирор абитуриентга кўпроқ раҳмим келди. Эгри йўл қидириб, шу йўлда қолиб кетди. «Борса келмас»дан қочганди қийинчиликлардан чўчиб, энди умрининг яна бир йили, балки охирига қадар «Борса хатар»да ўтадиган бўлди...

***

Сўзимиз охирида «Синовлар муборак, талабалар» дейишга ўзимизни ҳақли сездик. Ахир ниятини пок ва бутун қилган ҳар бир йигит-қиз бу номга мусассар бўлиши шубҳасиз.

**Дилдора РАҲМОНОВА,
«Ishonch» мухбири**

Муаммо ва таклиф

Хозир шартномавий муносабатлар тобора ривожланиб бормокда. Бу ўз навбатида нотариуслардан кучли хукукий билим ва малакани талаб килмокда.

Үй-жойларга оид ҳадя шартномаларини расмийлаштириши оддийрок күрниса-да, мулк эгасининг ўзгариши билан боғликиги сабаби у келгусида турли тушунмовчилек ва низоларни көлтириб чиқариши мүмкін.

Ҳадя шартномаси асосида мулк эгаси, яны жисмоний ёки юридик шахс ўзига тегиши күчмас мулкни ёки унинг бир кисмими хулаган шахсга ҳадя килиш хукукiga эга.

Шартнома ўзаро келишувга асосланган иккىёклами битим хисобланади. Бундай келишув ҳадя олувчининг унга таклиф килинган мулкий хукукни кабул килишини назарда тутувчи шартнома ўз-ўзидан хакикий эмасдири.

Үй-жойларга оид ҳадя шартномаси күчмас мулк жойлашган худуддаги нотариал идора томонидан тасдиқланади ва давлат рўйхатидан ўтказилган вақтдан бошлаб қонуний кучга киради. Айрим фуқаролар күчмас мулкни ҳадя сифатида қабул қилиб олгач, унинг давлат рўйхатидан ўтказилишига бефарқ қарайдилар. Фуқаролик кодексининг 111-моддаси талабига кўра бундай

«УЙИМНИ

битим ҳақиқий хисобланмайди.

Үй-жойни бошқа шахсга ҳадя қилиш шартномасини тасдиқлашда, agar ушбу мулк эр-хотинини биргаликдаги мулки ёки хусусийлаштирилган үй-жойлар бўйича улушли мулк бўлса, албатта бошқа улуш қатнашиларининг нотариал тасдиқланган розилиги талаб килинади.

Хозирги вақтда амалиётда учрайдиган муаммо — кўп ҳолларда ота-она ёки бошқа яким қариндошлар ўз уйларини фарзандларига, aka-укаларига ҳадя қиладилар. Нотариус мулк эгасига бунинг хукукий оқибатини, яны шартномани фақаттинг тарафлар келишуви билан бекор қилиш мумкинлиги, уни ўз ихтиёри билан бир

тарафлама бекор қила олмаслиги тўғрисида тушунтиrsa-да, пухта ўлаб кўрмасдан қарор қилишади. Орадан кўп вакт ўтмасдан мулк эгаси фарзанди ёки келини билан келишомай қолса, «ўй менини, уни мен эрим (ёки хотиним) билан курганиман, менга ўйни қайтариб берсинг» деган важлар билан нотариусга мурожаат қилишади. Нотариус унга факат ҳадя олувчи иштирокида шартномани бекор қилиш мумкинлиги (тегишлича ариза ёки келишув шаклида) тушунтирганда, улар иккинчи тараф билан йиллаб судлашиб, шартномани бекор қилишга ҳаракат қиласди.

Хозирги кунда кексалар билан боғлиқ ҳадя шартномаларини расмийлаштириш ҳам муаммоларга сабаб бўляяпти. Чунки қарияларнинг кўнгли

жуда нозик бўлиб, мулкни ҳадя сифатида қўлга кирилган айрим инсофсиз шахслар уларга «ишим битди» қабилида иш тутиб, яхши мумомала қилмайди ёки уларга нисбатан эътиборсизро бўлиб қолади. Бундан ўксиган қария ҳадя шартномасини бекор қилишга уринади. Кўчмас мулкни ҳадя қилиш жараёнида ҳадя килувчининг мумомалага лаёқат

га қадар оддий мулкотда мутлақо соғлом деб холосага келиш мумкинлигини билдирашиди.

Фуқаролик кодексининг 30-моддасига асосан руҳий касаллиги ёки ақли заифлиги оқибатида ўз ҳаракатларининг аҳамиятини тушуна олмайдиган ёки уларни бошқара олмайдиган фуқаро факат суд қарори асосидагина мумомалага лаёқатсиз

Кайтариб берсин!»

деб топилиши мумкин. Шундай экан, шартномани бекор қилишга уриниб, ўзини ақли норасога ёки руҳий касалга соладиган шахсларнинг ҳаракатига чек қўйиш учун кодексга факат шартнома расмийлаштирилгуга қадар суд қарори асосида мумомалага лаёқатсиз деб топилган шахслар тузган битимлар ҳақиқий эмас деб топилиши тўғрисида ўзгариши кириши мақсадга бўлади.

Бундан ташқари, фуқаролик кодексининг руҳий жихатдан соғломлигини тасдиқловчи тиббий маълумотнома талаб қилишни жорий этиш мақсадга мувофиқидир.

**Шуҳрат ТОЙИРОВ,
Бухоро вилоят адлия
бошқармаси
нотариат бўйича етакчи
маслаҳатчиси**

Ҳуқуқингизни биласизми?

Мурожаат эътиборсиз қолдирилса...

Сирдарё вилояти Мирзаобод туманиндағи «Гургутбой Гадойбой» фермер хўжалиги раиси Тоиржон Гадоев адолат истаб узок вақт сарсон бўлди. У ўзи етакчилик килаёттан хўжаликдаги ер муаммоси бўйича вилоят ер ресурслари ва давлат кадастри бошқармасига ариза билан мурожаат этган эди. Аммо унинг аризаси эътиборсиз қолди.

Ҳолбуки, «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонуннинг 18-моддасига асосан ариза ва шикоятлар масалани моҳиятган ҳал этиши шарт бўлган давлат органига тушган кундан эътиборан бир ойгача бўлган муддатда, кўшимча текшириши талаб этмайдиган ариза ва шикоятлар эса ўн беш кундан кечиқтирмай кўриб чиқилиши шарт. Т.Гадойбоевнинг аризасига вилоят хукуқ-тартибот идоралари аралашувидан сўнггина эътибор қаратилди ва у ижобий ҳал этилди. Вилоят ер ресурслари ва давлат кадастри бошқармасига фуқароларнинг мурожаатларига эътиборсизлик билан муносабатда бўлиш одатий ҳолга айланган экан.

Сирдарё туманиндағи «Арслон Остон», «Теша Курбонов», «Кенж Жавоҳир», «Моҳинур Мафтұна» каби фермер хўжаликлиари раҳбарларининг аризалари ҳам вақтида ўрганилмаган. Ҳужжатлар масъулиятсиз шахсларга топширилиб, уларнинг айримлари ҳатто ўйқолганини қандай баҳолаш мумкин? Хувос тумани ҳоқимлиги томонидан йўлланган мурожаатномада туман худудидаги «Нур» шўъба корхонасига қарашли бино ва ерни «Надежда» фермер хўжалиги балансига ўтказиб бериш сўралган. Бошқарма бошлиғи бу масалани кўриб чиқишни боз мутахассис А.Тожибоевга юклайди. Аммо у хатни йўқотиб кўяди.

Фуқаро Д.Очиловнинг аризаси ҳам шу тарзда ўз ҳолига ташлаш кўйилди. Бошқармадаги бу ҳолат кишини ажаблантиради. Ахир ҳар бир мактуб ортида инсон тақдирни ётиби-ку? Ариза, таклиф ва мурожаатларга масъулиятсизлик билан ёндашган 9 нафар ходимга нисбатан интизомий чоралар кўрилди.

**Анорбай НОРҚУЛОВ,
«Ishonch»нинг жамоатчи мухбери**

Имтиёзли пенсияга чиқиб, тўлиқ олиб келаётган эдим. Мехнат дафтарчамни кўриб, кутубхона мудири экансиз, сизга тўлиқ пенсия тўланиши мумкин эмас дейишиди. Шу тўғрими?

**Г.ФАЙЗИЕВА
Сирдарё шаҳри**

«Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги қонунга кўра, охирги иш жойидан қатыни назар ўқитувчилар ва бошқа маориф ходимлари маҳсус иш стажи камида 25 йил бўлганда (3-рўйхатнинг 7-кисми) ушбу қонуннинг 7-моддасида белгиланган ўш 5 йилга қисқартирилган ҳолда пенсия олиш хукуқига эга.

3-рўйхатнинг 7-кисмида маориф ходимлари, кутубхона дейилгандан кутубхоначи ва кутубхона мудиrlари кўзда тутилганда кутубхоначи ва кутубхона мудиrlари кўзда тутилган.

Ўзбекистон Президентининг «Хотин-қизларнинг ижтимоий муҳофазасини қучайтишига оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармонига биноан 1999 йилнинг 1 июлидан бошлаб аёллар ўшга доир пенсияга чиқандан кейин ўрта ва кичик тиббиёт ходими, провизор, ногирон болаларнинг интернат уйларида, «Мехрибонлик» уйларида тарбиячи, шунингдек кутубхоначи сифатида ишлашни давом эттираётган ва пенсияга чиқиш олдидан мазкур мута-

талабини бузгансиз. Саволларнингизга жавобан яна қўйидагиларни маълум қиласди.

Вазирлар Маҳкамасининг «Халқ таълими ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш шартларини тартиба солиши тўғрисида»ги қарорига кўра мактаблар, барча тур ва номдаги мактаб-интернатлар кутубхоначиларига ёки бошқа ходимларга дарслекларнинг кутубхона фонди билан шугулланганиклари учун энг кам ойлик иш ҳақининг 10 фоизи миқдорида кўшимча ҳақ тўланади.

Кейинги ҳар бир 1500 нусха дарслик учун 5 фоиз, бироq энг кам ойлик иш ҳақининг 30 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда қўшимча ҳақ тўланади.

Хатингизга қараганда пенсия таъминоти тўғрисидаги қонуннинг бошқа талблари бузилганга ўхшайди. Сиз қайси қонун бузилганини аниқлаб, кейин тегишили идорага мурожаат қилишингиз мумкин.

Ишлайдиган байналмиллар жангчиларга кандай имтиёзлар мавжуд?

**Толиб СУЛТОНОВ,
Карши шаҳри**

Айни пайтда кўп тушунчалар мазмун-моҳияти жиҳатдан ўзгарди. Аммо меҳнат қонунчилигидаги «1941-1945 йиллардаги уруши қатнашчилари» ва интизомий чораларда шахсларга тенглаштирилган шахсларга» деган иборалар сиз назарда тутган кишиларга ҳам таалуклидир. Мехнат ва ижтимоий таътилларда, штатлар кискаришида қатор имтиёзлар кўзда тутилган. Буларга халқ-

аро ҳужжат асос бўлган. Ўзбекистон учун 1996 йил 22 июлдан кучга кирган Улуг ватан уруши қатнашчилари ва ногиронлари, бошқа мамлакат ҳудудидаги ҳарбий ҳаракат қатнашчиларига, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оиласири учун имтиёз ва кафолатларни ўзаро тан олиш тўғрисидаги келишувга биноан собиқ СССРнинг ҳукumat қарорига биноан бошқа давлат

ҳудудидаги ҳарбий ҳаракатларда қатнашчиларнинг имтиёз ва кафолатларни тан олиниади. Бунинг учун 1992 йил 1 январгача бўлган собиқ СССР ёки келишув томонларининг шахснинг доимий яшаш жойидан берилган имтиёзни кўзда тутувчи тегишили шаклдаги ҳужжати асос бўлади.

Хукуқ ва халқаро ҳаёт бўлими

Эрта тонгда эшигимизнинг асабий тақиляшидан чўчиб уйғондим. Очсанам, эшик олдида катта опам турибди. Тез юрганиданми ёки бошқа сабабми, энтикиб нафас оларди.

— Яхши ўтирибсизларми? — деди ҳовликиб.

— Ҳа, яхши, — дедим қизарган кўзларимни яшириб. — Уйга киринг.

— Худога шукур, — деди опам беҳолгина кўрпачага ўтиракан.

— Ҳа, тинчликми? — опамнинг хавотири менга ўтди.

— Ўтиргин, бир туш кўрибман, юрагим ёниб кетди. Мен ўлгурнинг тушим кўпинча бир нарсадан хабар беради. Тушимда онамни кўрибман. Илоё, жойи жаннатда бўлсин. Бундан ўттиз йил олдингидек кароватда ётиби. Анча беҳол экан. Шу пайтсен — бир ёшли чақалоқ, бирам чинқириб йиглаяссан. «Менинг кизимга ҳеч қайсинг қарамаяпсан, уни ўзим билан олиб кетаман» деб онам сен томон келаяпти.

— Йўқ, онажон, унга ўзим қарайман, — деб турмоқчи бўламану оёғим ўзимга бўйсунмайди.

Иккимиз икки томондан келиб сенга қўл узатдик. Мен эпчиллик қилиб сени кўтариб олдим. Оёқчаларингга мих кириб кетган экан. Ҳаммаёқ қон бўлди. Қўлингдаги кўзмунчо-

ғинг узилиб, тўрт томонга сочили. Уйгониб кетдим. Ҳавотир олиб саҳармадонлаб етиб келдим-да. Онам шўрлик хар доим «Шугинамнинг кўзи мўттираб қолди-да, ўзим ёёққа кўйладим» деб сени кучоқлаб йигларди. Онагинамнинг руҳи нега безовта бўлди экан деб жоним ҳалкумимга тикилаётди. Шукур, тинч экансан.

Опам тушини айтаяпти ю, кечаги воқеа кўз ўнгимда гавдаланаяпти.

...Киш куни эмасми, ишдан қайтаётганимда а н ч а

мўйловлиси амирана.

Унинг қўлидаги пи-чоққа кўзим тушиб қалтираб кетдим. Турган жойимда тош қотдим. Кўркқанимдан тиллала-римни ечиб бердим. Ҳалиги икки шарпа бир пасда кўздан йўқолди. Уйга келиб, аламидан роса йигладим.

Опамнинг бир ҳавотирига ўн ҳавотир қўшмай деб воқеани айтмай кўяқолдим.

— Онамиз бекорга тушишга кирмайди, ўзинг-

Онамнинг чақирганлари ни эшитиб ортимга ўгирилдим.

— Кизим, индийский (ӯша вақтнинг энг яхши қора чойи) чой қолиб кетиби, — деб икки қути қуруқ чойни халтага солди.

— Отам ўзи бор-йўғи икки қути олиб келувди, ўзимизга қолаверсин, — дейман қизғанчиқлигим тутиб.

— Биз кўк чой ича-

бар, пазанда, ширинсу-хан аёл бўлган дейиша-ди. Шул сабаб осто-на миздан меҳмон қадами хеч аrimas экан.

Бир куни отам онамга янги сақичдай қоп-кора дуҳоба нимча олиб кетиби. Нимча оқ-сариқдан келган онажонимга жуда ярашибди. Отам ҳазиллашиб «Жуда очи-либ кетдинг, хотин, бу нимчани кийиб кўчага чиқма, сени ўғирлаб кетишилари мумкин» дебди.

Шу куни тушдан кейин онам ҳовлида кир ювиб ўтиrsa, кўчадан иккита лўли хотин келиб қолишибди. Онамнинг меҳмоннавозлиги тутиб, лўлиларга дастурхон ёзиз, чой қилибди. Исиб кетганидан нимчани ечиб устунга илиб қўйибди. Нафасини ростлаган лўли хотинлардан бири узундан узун дуо қилиб, онамдан иккита нон беришини сўрабди. Онам нон олгани уйга кириб бир муддат ушланиб қолиби. Чикса лўлилар кетиб қолган экан.

Иш билан андармон бўлган онам янги нимча-си йўқолганини кечрок билибди. Отам хафа бўлишидан кўрккан онам отам ишдан келиши билан сўз бошлабди. «Ота-жониси, сизнинг айтга-нингиз бўлди. Энди ним-

чани кийиб кўчага чиқ-майман», — дея бўлган воқеани айтиби.

— Чиқадиган молга эгасининг ўзи сабаб, чаённинг одатини тарк этганини кўрувдингми? — дебди отам.

Дилфуз АБДУЛЛАЕВА

га эҳтиёт бўл, — деди опам.

Шунда наинки тирик оналар, ҳатто бу дунёни тарк этган оналар ҳам ҳамиша фарзандларининг бошида парвона бўлишини, уларни турли бало-қазолардан асралашларини англашим.

Қора чой

Ҳар гал отам бозор қилиб келганида онам бозорликнинг энг олди-ни аммамнинг уйига бе-риб юборарди. Бу гал ҳам шундай бўлди. Бозорлик солинган халтани кўтариб йўлга тушдим.

миз, ам-манг индийский чойни яхши кўради. Худо хоҳласа, биз ҳам қарисак кейин памил чой ичамизда, кизим.

— Худо хоҳламаса нима бўлади?

— Кўп гапирма, пешо-намизга ёзилгани бўлади-да. Худо хоҳласа деб гапирсак, яратганинг ўзи кўллади.

Ҳар сафар шу воқеа эсимга тушса, ўзимдан нафратланаман. Онамга қарилек гаштни суриш, индийский чой ичиш на-сиб қилмаганидан эзилиб кетаман.

Чаённинг одати
Онажонимни жуда дил-

Китобхон Момо

Муродулла муаллим ма-шинада тўйдан қайтар экан, орка ўриндиқдаги онаси Тошбиби момога қараб деди:

— Ҳа, эна, тўй ёқмади-ми, қайфиятингиз йўқроқ?

— Йўқ, болам, тўй яхши бўлди, ҳаммаси бинойи-дек экану аммо...

— Нимаси аммо, эна?

— Ўглим, ошнанг яхши одам эмас экан!

Муродулла муаллим она-сининг гапига ҳайрон бўлди:

— Нега, эна? Ошнам туманинг зўри-ку, уйини, ўтирган меҳмонларини кўрдингизми? Бир эмас, нақ учта «Нексия»си бор-а?

— Бўлса бордир... Лекин онаси, хотини, сингиллари, ҳаммаси факат кийим-кечакдан, тилло тақинчоқдан гурунг қилишаркан. Уйининг барча хона-ларини кўриб чиқдим, тўлиб кетган, бироқ битта нарса йўқ экан-да...

— Нима йўқ экан, эна?

— Китоблари йўқ экан, китоб ўқимас экан улар. Китоб тугул бирорта газета-журнал ҳам кўрмадим.

Китоб ўқимайдиган, китоб ўқишини хушламайдиган одам эса меҳрисиз, оқибатсиз, мол-дунёнинг қулига айланади, болам.

Тошбиби момом шу сўзларни айтди-ю, ўғлига ошнаси ҳакида қаттиқ гапириб юбормадиммикин деб ўйлаб қолди, ўзининг болалигини ёдга олди.

Онаси вафот этгандага у ўн ёшда, укаси Тошпўлат эса олти ёшда эди. Отаси Асадулла маҳсум қишлоғнинг мулласи, замонаси-нинг зиёлиси бўлиб, уларидан меҳмон аримас, мис самовари доим қайнаб турарди.

Камашидан Абдулла Қарі Гулшаний, Аҳмад маҳсум, мулла Иброҳим, Боймурод раислар келиб, сухбат қуришар, Машраб, Яссавий, Сўфи Оллоёрнинг девонларини ўқиб, муҳокама қилишарди. Асадулла маҳсум эса дутор чертиб, ашула айтарди.

Тошбиби ўчоқ бошида туриб уларнинг сухбатла-рига қулоқ тутар, укаси эса гизиллаб чой таширди. Китобга, сўз сехрига ошнолик ўша йилларда

уйғондимиликан? У турмушга чиққач ҳам бир қўлида бешик, бир қўлида китоб билан яшади, меҳнат қилди.

— Онам, — дейди момонинг қизи Шарофат муаллим, — пенсия-сининг ярмига китоб, газета-журнал сотиб олиб ўқийди. Агар қайсири газетаси кечикса, мени дарров Нурали почтачнинг идорасига жўнатади. Онам, айниқса, Момохол Элмуродованинг шеър ва маколаларини севиб мутолаа қиласи. Ўқиганларини кўшини аёлларга, келинларига сўзлаб беради. Бирорта яхши китоб чиққанини эшитса, дарров иш юзасидан тез-тез шаҳарга бориб турадиган Муродулла акамга заказ қиласи.

Дарвоқе, Тошбиби момо Асадулла маҳсум қизи билан сухбат қуриш ҳам осон эмас, у киши, аввало, сухбатдошининг китобга муносабатини аниқлаштириб олар экан.

Баъзи китоб ўқишини күш кўрмайдиганлар момога дуч келишдан чўчишади. Негаки, Тошбиби момо туйқусдан бирорта янги асар ҳакидами ёки шоир, ёзувчи ҳакидами сўраб қолиши мумкин. Билгандар момодан мақтав эшитади, мабодо фалокат босиб билмай килишса, ёмон бўлади. Момомиз ўша кишини яхшигина қизартиради.

Аёл борки, совға олишни яхши кўради. Момомиз ҳам тугилган кунида ёки байрамларда ўғил-қизларидан нимадир кутади. Болалари ҳам меҳрибон, китобхон оналарига гул ва китоб тухфа килишади. Ўшанда момонинг юзидан кувонч, нур ёғилиб кетади...

Ўролбой КОБИЛ
Қамаши тумани Гулистон қишлоғи

Душанба

05.55 Кўрсатувлар дастури.
06.00, 12.00 «Ассалом, Узбекистон!»
07.00, 11.55, 15.00, 18.00, 22.35
«Иклим».
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
07.50 «Тонги наволар».
8.00 «Тахлинома».
8.45 - 9.45 «Мавнинг ташриф».
8.45 - 9.45 «Мавнинг ташриф» дастури.
«Болалар сайёраси»:
09.45 «Визнинг кутубхона».
10.05 «Эрбунинг саргузаштлари». М/ф.
10.55 «Сизнинг адвокатингиз».
11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
11.15 «Радига ташриф».
11.30 «Ортим бўйлаб» дастури: «Кўрик-хонанинг турт фасли».
12.55 «Изҳор».
13.00 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
«Болалар сайёраси»:
13.45 «Кундуз амакининг ҳикоялари». М/с.
14.20 «Ватанпарвар».
15.05 «Оlam ва одам» дастури: «Ер сайёраси».
16.05 «Менинг оиласи».
16.30 «Кунларнинг бирди».
16.40 «Узбекистон табиати».
17.15 «Ҳайт ва қонун».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.05 «Олтин мерос».
18.10 «Ёмғир симфонияси». Т/с.
18.40 «Навоийнангаш».
19.00 «Истеъмолчи».
19.10 «Кун мавзуси».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
20.45 «Ватанинни куйлайман».
21.40 «Одамлардан бир».
22.50 «Нейрохирург». Т/с.
23.30 - 23.40 «Очун».

Сешанба

05.55 Кўрсатувлар дастури.
06.00, 12.00 «Ассалом, Узбекистон!»
07.00, 12.50, 15.05, 17.55, 22.40
«Иклим».
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
07.50 «Тонги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.40 - 9.25 «Мавнинг ташриф» дастури.
«Болалар сайёраси»:
09.25 «Болалар дунёси».
09.55 Навоий вилояти телерадиокомпанияси намойиш этади:
«Нурота чашмаси».
10.15 «Сизнинг адвокатингиз».
10.20, 22.00 «Кирол ва мен». Т/с.

11.15 «Ёмғир симфонияси». Т/с.
11.45 «Ифтихор».
11.50 «Ахборот». /инглиз/.
13.00 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
«Болалар сайёраси»:
13.45 «Кундуз амакининг ҳикоялари». М/с.
14.20 «Одиги ташриф».
16.25 «Мен ёшликтан».
16.40 «Узбекистон табиати».
17.15 «Зийнат».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етаклар».
18.00 «Олтин мерос».
18.10 «Ёмғир симфонияси». Т/с.
18.40 «Навоийнангаш».
19.00 «Истеъмолчи».
19.10 «Кун мавзуси».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
20.45 «Ватанинни куйлайман».
21.40 «Одамлардан бир».
22.50 «Нейрохирург». Т/с.
23.30 - 23.40 «Очун».

Чоршанба

05.55 Кўрсатувлар дастури.
06.00 12.00 «Ассалом, Узбекистон!»
07.00 13.05, 15.00, 18.00, 22.35
«Иклим».
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
07.50 «Тонги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.40 - 9.30 «Мавнинг ташриф» дастури.
«Болалар сайёраси»:
09.30 «Рексининг саргузаштлари». М/ф.
10.00 «Ягона оиласи».
10.20, 21.55 «Кирол ва мен». Т/с.
11.10, 19.20 «ТВ - шифокор».
11.15, 18.15 «Ёмғир симфонияси». Т/с.
11.50 «Истеъмолчи».
12.55 «Кун мавзуси».
13.05 «Изҳор».
13.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
14.20 «Дунё манзаралари».
14.40 «Эркин иқтисодидёт».
15.05 «Оlam ва одам» дастури: «Ер сайёраси».
15.55 «Тезкор хабарлар».
16.25 «Мен ёшликтан».
16.40 «Узбекистон табиати».
17.15 «Қонун химоясида».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етаклар».
18.00 «Олтин мерос».
18.45 «Бир жиноят изидан».
19.10 «Кун мавзуси».
19.25, 20.00, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».

Душанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 Тошкент тароналари.
8.30, 17.20 «Карвонсарой».
8.40, 15.15 «Эсмәральда». Т/с
9.15 «Болажон киз». Б/ф.
10.40 «Болаликка қайтиб».
11.00 «Баҳт ўзи нима?». М/ф.
11.10 «Саргузашлар ороли».
11.30 «Такдиринг кўнгинга». Б/ф.
12.40 Нима учун гурухи тақдим этади:
«Шунака гаплар».
13.55, 19.55 «Ҳайларим».
14.00 «Дунё теледастури».
14.55 «Хукукшунос маслаҳати».
15.00, 18.00, 20.00, 5.00, 7.00 «Пойтахт».
15.45 «Тирик сайёра: Оқ айнеклар». X/ф.
16.40 «Гуффи ва Мики». М/ф. 1-кисм.
17.35, 6.30 Сериал: «Кирқ тогоранинг кирқ ногораси».
18.25 Тошкентнинг илим масканлари»
18.35 «Кўнгил риштаси». Т/с 14-кисм.
19.25 Тошкент тароналари.
19.35 «Қадр ортида».
20.20, 7.20 Бизнес «Пойтахт».
20.30, 21.50 «Телекуър-маркет».
20.45 «Инсон матонати». Т/с 56-кисм.
21.15 Тошкент тароналари.
21.30 «Пойтахт». /рус/.
22.05 «Экономическое ревю».
22.15 «Кино SMS со звёздами».
22.20 «Папа студентки». X/ф.
23.40 «Будьте здоровы».
23.55 Кўрсатувлар тартиби.
00.00 «Пойтахт». /рус/.
00.25 Ночной сеанс: «Хозяин морей. На краю земли». X/ф.
2.20 «Тирик сайёра: Оқ айнеклар». X/ф.
3.15 2010 йил-Баркамол авлод йили:
«Эртамиз эгалари».
3.30 Тунги киносеанс: «Болажон киз». Б/ф.

Чоршанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 Тошкент тароналари.
8.30, 16.20 «Карвонсарой».
8.40, 15.15 «Эсмәральда». Т/с
9.10 «Ҳайт фалсафаси».
9.30, 15.00, 18.00, 20.00, 5.00, 7.00 «Пойтахт».
9.45, 7.20 Бизнес «Пойтахт».
9.50, 17.35, 6.30 Сериал: «Кирқ тогоранинг кирқ ногораси».
10.15 «Камер оркестрининг концерти».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.45 «Кавингтон Кросс». Т/с 25-кисм.
11.10 «Репортаж». /рус/.
11.20 «Кичкина табиб». Б/ф.
13.55 «Ҳайларим».
14.00 «Дунё теледастури».
15.45 «Тирик сайёра: Акулалар». X/ф.
16.35 2010 йил-Баркамол авлод йили:
«Умид юлдузлари».
17.05 Миллий мультфильм: «Урмон эртаклари-2».
17.20 2010 йил-Баркамол авлод йили:
«Эртамиз эгалари».
18.25 «Саломат бўлинг!»
18.35 «Кўнгил риштаси». Т/с 17-кисм.
19.25 Тошкент тароналари.
19.40 «Репортаж». /рус/.
19.50 «Ҳайларим».
20.20 Бизнес футбол.
20.30 «Телекуър-маркет».
20.45 «Инсон матонати». Т/с 60-кисм.
21.15 Тошкент тароналари.
21.30 «Пойтахт». /рус/.
21.50 «Телекуър-маркет».
22.05 «Интервью». /рус/.
22.15 «Кино SMS со звёздами».
22.25 Комедия по пятницам: «Знакомьтесь Дэйв». X/ф.
23.55 Кўрсатувлар тартиби.
00.00 «Пойтахт». /рус/.
00.25 Ноночный сеанс: «Анализируй то».
1.55 «Тирик сайёра: Тимсоҳлар». X/ф.
2.50 2010 йил-Баркамол авлод йили:
«Эртамиз эгалари».
3.05 Нима учун гурухи тақдим этади:
«Шунака гаплар».
3.20 Тунги киносеанс: «Сичкон ови». Б/ф.
4.50 «Репортаж».
6.55 Эко-«Пойтахт».

Сешанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00, 5.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 Тошкент тароналари.
8.30, 16.40 «Карвонсарой».
8.40, 15.15 «Эсмәральда». Т/с
9.10 «Истеъодд».
9.30, 15.00, 18.00, 20.00, 5.00, 7.00 «Пойтахт».
9.40, 20.20, 7.20 Бизнес «Пойтахт».
9.45, 17.35, 6.30 Сериал: «Кирқ тогоранинг кирқ ногораси». 21-кисм.
10.10 «Қонун доирасида».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.40 «Кавингтон Кросс». Т/с 24-кисм.
11.05 «Будьте здоровы».
11.15 «Мудхиш хато». Б/ф.
13.55 «Ҳайларим».
14.00 «Дунё теледастури».
15.45 «Тирик сайёра: Илонлар». X/ф.
16.50 «Гуффи ва Мики». М/ф. 2-кисм.
18.25 «Ҳимоя».
18.35 «Кўнгил риштаси». Т/с 15-кисм.
19.25 Тошкент тароналари.

O`zbekiston

•Таълимга эътибор - келажакка эътибор.
•Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етаклар».
18.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.05 «Олтин мерос».
18.50 «Буюк ажоддларимиз».
19.15 «Ифтихор».
19.25, 20.00, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
20.45 «Ватанинни куйлайман».
21.40 2010 йил - Баркамол авлод йили.
•«Мен ёшликтан».
22.40 «Хўрланганлар». Б/ф. 2-кисм.
02.00 - 00.10 «Очун».

Жума

05.55 Кўрсатувлар дастури.
06.00, 12.00 «Ассалом, Узбекистон!»
07.00, 12.00, 15.05, 18.00, 22.40
«Иклим».
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
07.50 «Тонги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.40 - 9.30 «Мавнинг ташриф» дастури.
«Болалар сайёраси»:
09.30 «Кун мавзуси».
09.55 2010 йил - Баркамол авлод йили.
•«Таълимга эътибор - келажакка эътибор».
09.30 «Козик». М/ф.
09.55 2010 йил - Баркамол авлод йили.
•«Таълимга эътибор - келажакка эътибор».
10.15, 22.00 «Кирол ва мен». Т/с.
10.55, 19.20 «ТВ - шифокор».
11.15, 18.15 «Ёмғир симфонияси». Т/с.
11.45 «Кун мавзуси».
13.00 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
«Болалар сайёраси»:
13.30 «Кундуз амакининг ҳикоялари». М/с.
14.20 «Хонадон».
14.45 «Бир жиноят изидан».
15.10 «Оlam ва одам» дастури: «Ер сайёраси».
16.05 «Мумтоз мусиқа».
16.35 «Ҳайт манзаралари».
16.40 «Узбекистон табиати».
17.15 «Саломатлик дастури».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етаклар».
18.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.05 «Олтин мерос».
18.50 «Мин бир ривоят».
18.55 «Зинё» студииси: «Эътиқод мустаҳкамлиги йўлида».
19.15 «Ифтихор».
19.25, 20.00, 20.55 Эълонлар.
20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».
20.45 «Мавнинг кўшиқ истайди».
21.40 «Хейди». Б/ф. 1-кисм.
23.15 - 23.25 «Очун».

9.20 «Кирол ва мен». Т/с.
10.00 «Минг бир ривоят».
10.05 «Зинё» студииси: «Эътиқод мустаҳкамлиги йўлида».
10.25 1-«Рангнамон». 2. «Дидар».
11.05 «Оналар мактаби».
11.25 «Ёмғир симфонияси». Т/с.
13.05 «Ифтихор».

13.10, 20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».

13.45 «Шарқ тароналари».

14.20 «Одил суд».

15.10 «Париж манзаралари». Б/ф.

16.15 «Минг бир маслаҳат».

16.35 «АЗИЗИМ».

•«Болалар сайёраси»:

17.05 «Ўйла, Изла, Топ!»

17.45 «Эртаклар - яхшиликка етаклар».

18.05 «Корақалпоқ оҳаннлари».

18.15 «Саломатлик сирлари».

18.35 «Бахшиёна».

18.55 «Анъана».

19.20 «ТВ - шифокор».

19.25, 20.00, 20.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот». /рус/.

20.10 Сериал: «Мұхаббатим - кисматим».

Душанба

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»
06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00, 19.30 «Кумуш», Т/с.
08.50 «Ёшлик наволари».
09.10 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50 «Баркамол авлод».
10.00 «Давр хафта ичидা».
10.30 «Даврнинг боласи».
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 «Кўнгил бояги», Т/с.
12.40 «Ёшлик наволари».
13.00 «Зулфия издошлари».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Бугун».
15.00 «Келажак эгалари».
15.20 «Шарқ гавҳари».
15.50 «Миллий мерос».
16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Кинкинайлар бояги».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Инсон психологияси».
18.30 «Чемпион».
20.20 «Нуктаги назар».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Сериал: «Қалдиғочлар яна қайтади».
23.10 «Ёшлик наволари».
23.30 «Шахмат қироли ва унинг ўғли», Б/ф.
01.00 «Ҳаётбахш наволар».
02.30 «Қанотлар парвози», Б/ф.
04.00 «Тараннум».
04.40 «Зўр ўтиргимиз», Б/ф.
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Сешанба

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»
06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00, 19.30 «Кумуш», Т/с.
08.50 «Ёшлик наволари».
09.10 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50, 15.50, 18.50 «UzEx».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Даврнинг боласи».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 Сериал: «Балойи нафс».
12.30 «Ёшлик наволари».
12.50 «Миллий мерос».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Софлик – бойлик».
14.40 «Келажак эгалари».
15.00 «Коракалпок ёшлари».
15.20 «Шарқ гавҳари».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Қишлоқ тараққиёти».
18.20 «Сувони асрарнг».
18.30 «Баркамоллик йўлидан».
20.20 «Ош бўлсин!»
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Сериал: «Қалдиғочлар яна қайтади».
23.10 «Ёшлик наволари».
23.30 «Саргаузат излаб», Б/ф.
01.00 «Шарқ охангари».
02.30 «Найран», Б/ф.
04.00 «Тараннум».
04.40 «Икки соҳил», Б/ф.
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Чоршанба

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»
06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00, 19.30 «Кумуш», Т/с.
08.50 «Ёшлик наволари».
09.10 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50, 15.50, 18.50 «UzEx».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Даврнинг боласи».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 Сериал: «Балойи нафс».
12.30 «Ёшлик наволари».
12.50 «Миллий мерос».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Софлик – бойлик».
14.40 «Келажак эгалари».
15.00 «Коракалпок ёшлари».
15.20 «Шарқ гавҳари».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Қишлоқ тараққиёти».
18.20 «Сувони асрарнг».
18.30 «Баркамоллик йўлидан».
20.20 «Ош бўлсин!»
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Сериал: «Қалдиғочлар яна қайтади».
23.10 «Ёшлик наволари».
23.30 «Саргаузат излаб», Б/ф.
01.00 «Шарқ охангари».
02.30 «Найран», Б/ф.
04.00 «Тараннум».
04.40 «Икки соҳил», Б/ф.
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Жума

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»
06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00, 19.30 «Кумуш», Т/с.
08.50 «Ёшлик наволари».
09.10 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50, 15.50, 18.50 «UzEx».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Даврнинг боласи».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 Сериал: «Балойи нафс».
12.30 «Ёшлик наволари».
12.50 «Миллий мерос».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Софлик – бойлик».
14.40 «Келажак эгалари».
15.00 «Коракалпок ёшлари».
15.20 «Шарқ гавҳари».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Қишлоқ тараққиёти».
18.20 «Сувони асрарнг».
18.30 «Баркамоллик йўлидан».
20.20 «Ош бўлсин!»
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Сериал: «Қалдиғочлар яна қайтади».

Сешанба

- 7.00 «Хайрли тонг!»
7.15, 8.15, 11.05, 18.45, 21.45, 23.55 Хабарлар.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдончasi:
Тонги гимнастика.
«Спортилдания». Мультфильм.
7.55 «Тренируемся вместе».
8.30 «Малахов +».
9.20 Мавсумнинг энг яхши ўйинлари.
УЕФА чемпионлари лигаси. «Шахтёр»- «Фулхэм».
11.35 «Ринг кироллари».
12.35 «Спорт – менинг ҳаётим».
13.00 Ракамлар, натижалар, рейтинглар.
***
13.30 Велоспорт. Тур де Франс.
14.15 Пляж футболи. Жаҳон чемпионати.
Саралаш мусобакаси.
15.20 Ўқотиши. Европа чемпионати.
16.15 Мавсумнинг энг яхши ўйинлари.
Саралаш мусобакаси.
17.00 «Даврнинг боласи».
17.10 «Винни Пух», М/ф.
18.00 «Сехрли тош», Т/с.
19.00 «Даврнинг боласи».
19.10 «Даврнинг боласи».
19.20 «Винни Пух», М/ф.
19.30 «Тасвир ва таассурот».
19.40 «Сехрли тош», Т/с.
19.50 Миллий кино: «Чинор остидаги дуэль».
20.00 «Алтепка слушает».
20.10 «Винни Пух», М/ф.
20.20 «Биринчи қалдиғоч», Б/ф.
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Чоршанба

Жума

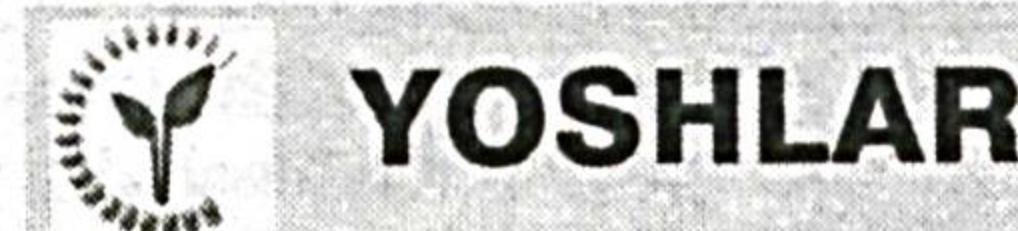
Сешанба

Чоршанба

Жума

- тади».
23.10 «Ёшлик наволари».
23.30 «Афсона», Б/ф.
01.30 «Миллий мерос».
02.30 «Кора қисқичбака чангалида», Б/ф.
04.00 «Тараннум».
04.40 «Ўрдакўй воеаси», Б/ф.
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Пайшанба

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»
06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00, 19.30 «Кумуш», Т/с.
08.50 «Ёшлик наволари».
09.10 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50, 15.50, 18.50 «UzEx».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Даврнинг боласи».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 Сериал: «Балойи нафс».
12.30 «Ёшлик наволари».
12.50 «Миллий мерос».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Софлик – бойлик».
14.40 «Келажак эгалари».
15.00 «Коракалпок ёшлари».
15.20 «Шарқ гавҳари».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Қишлоқ тараққиёти».
18.20 «Сувони асрарнг».
18.30 «Баркамоллик йўлидан».
20.20 «Ош бўлсин!»
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Сериал: «Қалдиғочлар яна қайтади».

Пайшанба

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»
06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00 Сериал: «Лола».
08.40 «Ёшлик наволари».
09.00 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50 «UzEx».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Даврнинг боласи».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 Сериал: «Балойи нафс».
12.30 «Ёшлик наволари».
12.50 «Миллий мерос».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Софлик – бойлик».
14.40 «Келажак эгалари».
15.00 «Коракалпок ёшлари».
15.20 «Шарқ гавҳари».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Қишлоқ тараққиёти».
18.20 «Сувони асрарнг».
18.30 «Баркамоллик йўлидан».
20.20 «Ош бўлсин!»
21.40 «Ёшлик наволари».
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Жума

- 06.00, 11.10 «Салом, ёшлар!»

Пайшанба

- 06.40 «Рўзгор мактаби».
07.20 «Мультипанорама».
08.00, 19.30 «Кумуш», Т/с.
08.50 «Ёшлик наволари».
09.10 «13-студия».
09.30 «Тасвир ва таассурот».
09.50, 15.50, 18.50 «UzEx».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 2.00 «Давр».
10.10 «Даврнинг боласи».
10.20 «Винни Пух», М/ф.
10.40 «Сехрли тош», Т/с.
11.50 Сериал: «Балойи нафс».
12.30 «Ёшлик наволари».
12.50 «Миллий мерос».
13.10 «Айланай».
13.30, 20.50 «Император аёл», Т/с.
14.20 «Баркамоллик йўлидан».
15.00 «Чемпион».
15.20 «Шарқ гавҳари».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Софлом авлод».
17.00 «Болалар табассуми».
17.10 «Пуаро», Т/с.
18.00 «Даврнинг боласи».
18.10 «Дугторчи қизлар».
18.30 «Нафс гирдоби».
20.20 «Бугун».
20.50 «Император аёл», Т/с.
21.40 «Ёшлик наволари».
22.30 Миллий кино: «Сени излаб».
23.10 «Ёшлик наволари».
23.30 «Кунг-фу баскетбол», Б/ф.
01.10 «Миллий мерос».
02.30 «Авлайи Луканинг қайтиши», Б/ф.
04.00 «Тараннум».
04.40 «Холодильника кимдир бор», Б/ф.
05.50-06.00 «Юрт тинчлиги».

Пайшанба

...Кишилокнинг бўрибосар итлари Кўкёлни кўрганда пусиб инига кириб кетарди. Кўкёл эмин-эркин кўрага кириб, дуч келган қўйни ёриб ташлаб, ўзига маъкул келганини бўғиздан тишлаб чиқиб кеттандан кейингина итлар жўр бўлиб вовулла- ганча изидан чопиб қоларди. Итларнинг сергак тортган эга- лари сарпойчан чиқиб, милтиқ тепкисини босишганда Кўкёл аллақачон кирдан ошиб кетган бўларди.

Кўкёл хеч қачон ўлжасиз қайтмасиз ҳам болалари биринчи марта гўшт кўраётгандек ирғишилаб қарши олар, ўлжани ерга қўяр-қўймас, тўрт томондан чўзгилай бошларди. Факат ака-опаларидан кўра анча нимонен кенжатоий унга сўйкалиб, бикинидан нари кетмас, онаси тумшуғи билан туртиб, емак томон бошқариб қўйсада, гингшиб Кўкёлга ёпишиб ётаверади. Кўкёл ота-болалар қоринларини тўйгизиб олмагунча бир четда ўзидан мамнун холда уларни томоша қилиб ўтирас, ўлжадан нари кетишгандан кейингина кенжасини эргаштириб ўлжа бошига бораради.

Бир сафар уни оёғидан отишди. Овчи дарахт устига бекиниб олган экан, зўрга қочиб кутулди. Узоқ азобланди, энди олдингидек овга чиқа олмас, инида ётиб, болаларига қараб қолар, унинг ўрнига ота бўри ов қилиб келар эди. Нима бўлди-ю, бир кеч ўлжа излаб кетган ота бўри қайтиб келмади. Болалар бир неча кун оч қолди. Кўкёлнинг ўзи оғриган оёғини судраб, овга чиқиша мажбур бўлди. Аммо ярим йўлга етмасдан қора терга борди. Оёкларини узатганча ҳансираб ётаркан, ота нурида ялтилаб ётган оламжоҳон гўшти кўриб қолди: «Бу қандай гўшт бўлди? Бирон жондорнинг оғзидан тушиб қолганмикан? Ё чўпонлар дорилаб ташлаган хўракми? Ҳа, дориланган бўлса керак, қайси жони бор жондор оғзидағи ризкини далага ташлаб кетади».

Кўкёлнинг қорни жуда оч эди. Гўштга қараб, ўз-ўзидан сўлаклари оқиб кетди. Бу ердан тезроқ кета қолай деса, жуда чарчаган, оёқлари зирқираб бир қадам босишига йўл бермаяпти. Ётаверса, хўрак уни оханрабодай ўзига чорлаб қўймагапти. У кетмади, бир ағдарилиб, хўракка орка ўтириб ётиб олди.

Барибир бўлмади, очлик, оғриқ ғолиб келди. Шу ахволида бир амаллаб қишилокқа етиб олса ҳам, бўрибосарлардан ўлжа айириб қайта олиши даргумон. Қолаверса, ким ҳам шу ерларга келиб дориланган хўрак ташлаб кетарди...

У аста ўрнидан туриб, гўштга яқинлашди. Кон хидидан боши айланди. Бир четидан гарч этиб тишлади-да, чайнаб ҳам ўтирасдан ютиб юборди. Кейин қолган хўракни тишлаб ўйига йўл олди, аммо ярим йўлга етмасдан хўрак ўз ишини кўрсатди — заҳарланган эди. Унинг ичи ёниб, ўзини ҳар ёнга урар, бир култум сув излаб тўрт томонга югурур, аксига олиб булоқ ҳам анча олисда эди. Бир амаллаб ютган луқмасини қайтилиб ташлади-ю, бироз ўзига келди. Аммо юришга ҳоли йўқ эди. Бир югурища етадиган инига судрала-судрала уч кун дегаңда етиб келди.

Бемор оналарининг ўлжасиз, беҳол қайтиб келганини кўрган болалари ўлжа излаб ҳар томонига тарқашади, ҳатто кенжатоий ҳам уни ташлаб кетди. Энг ёмони касал, оч бўрига бир хўплам сув тутадиган бирон тирик жон йўқ эди...

Хадичанинг томогига нимадир тиқилгандай бўлди. Гарчи айтиётгандалири эртак эканлигини яхши билса-да, бўрига ичи ачиб кетди. Қаршисида киприк қоқмасдан оғзига термулиб ўтирган жиянига хижолатомуз қаради:

— Хушнудбек, қолганини кечаси ухлаётганинга айтиб бераман.

— Йў-йў, ҳозир, ҳозир айтиб берасиз, — депсиниб тиззасига ёпишиб олди бола.

— Болажоним, мен жудаям чарчаб

кетдим. Қара, оғзим қуриб, тилим айланмай қолди. Бир эртакни эрталабдан бери уч марта айтиб бердим. Бўлди-да энди, жон болам.

— Айтасиз, айтасиз! Яна айтасиз. Бўрини, Кўкёл бўрини айтинг.

— Йўқ, болам, чарчадим. Мен озроқ дам олай, сен ташқарига чиқиб, бироз ўйна. Кечкурун «Олтин сандик» деган эртагимни айтиб бераман.

— Йўқ, бўрини айтиб берасиз. Айтинг, айтинг!..

Кутимаганда эшик тарақ этиб очишиб, ранги-кути учган келин кириб келди:

Ҳақиқатан ҳам унинг қисматида Кўкёлнига ўхшаш жиҳатлар кўп эди. У ҳам топганини укаларининг олдига кўйиб, ўзи бир четда Кўкёлга ўхшаб уларнинг шапур-шупур ейишларини томоша қилиб ўтирас, ҳамма астойдил корин тўйдиргандан сўнгтина дастурхонга кўл узатарди. Укалари «Э-э, сизга ҳеч нарса қолдирмабмиз-ку. Нега ҳамма қатори емайсиз?» деб хижолат бўлишса, «Мен кун бўйи қозоннинг бошидаман-ку. Ёсли овқат меъдамга уриб қолган. Нон-чой ича қоламан» деб жавоб берарди.

...Ўша кечакида бирданига икки кўзи ҳам оқиб тушди. Дунё бир зумда зимистонга айланди. Ҳали уйгонмасдан туриб «Бунча хосиятсиз туш кўрдим-а. Энди кўр бўлиб қолсан, нима қиласман?» деб вахимага тушди. Шу кўркув билан бу туш-ку деб бармоқлари билан кўзларини пайпаслаб кўрди.

Деразадан ташқарига қаради. Сут-

Хадича индамади. Бўғизига нимадир тикилди. Бурилиб, уллари томон югурби кетди. Абдурасул ҳам бошқа ҳеч нарса демади, турган жойида қолаверди.

Хадича ўша куни бу машъум автомобилакат уни фақат ота-онасидан эмас, яна бир азиз одамидан ҳам бир умрга ажратанини англаб етган эди.

Ҳа, бир эмас, беш укага эга бўлиб қолган қизни келин қилиб, ўқитаман деб кимнинг кўзи учиб турибди? Абдурасул бир бойбича аёлнинг биттагу битта ўғли бўлса... Хадича бечора ота-онаси тирик пайтларида ҳам «Бу аёл бизнинг оиласизни писанд қўлмаса керак» деб қўркиб юарди. Энди...

Ҳаммаси у йўлагандан ҳам ёмон бўлди. Вақти-соати етиб уйлантириш ҳаракатига тушган онасига «Мен Хадичадан бошқага уйлана олмайман» деган Абдурасул балога қолди: «Бева бошим билан сени бокиб, ўқитганим етар, энди Хадичанинг беш етим ука-

сими ҳам боктироқчимисан?». Бу гапни фақат ўғлига эмас, «Ўғилни уйлантираипсизми?» деб ҳол сўраган ҳар бир одамга айтиб чиқди. «Бу писмик ўзига етганча экан. Унга куёв эмас, етимчаларига ҳомий керак». Албатта, бу гапларни Хадичага етказувчилар ҳам топила қолди.

Кечки пайт ана шундай «суончихўр»ларнинг «ғамхўрлиги»дан сўнг сиқилиб ўтирган эди. Олалар вовуллаб қолди. Дарвозага чиқсан уласи унга маъноли қараб:

— Сизни чақиришайти, — деди.

Ким деган саволига жавоб ололмаган Хадича дарвоза ёнида Абдурасулни кўриб сира ҳайрон бўлмади. Орадан ўтган етиб йил давомида ора-сира кўришиб гаплашиб, гоҳо қўнғироқлашиб юришган бўлса-да, Хадича ҳамма орзуаридан аллақачон воз кечган, Абдурасул билан гаплашса, бирон умид билан эмас, шунчаки бу сермашаққат дунёда унга фақат яхшилик истовчи бир дўст деб гаплашиш ҳамиша қўнглига тасалли берганилиги учун гаплашар эди. Қишилокқа тарқалган гапсўзларни Абдурасул ҳаммадан биринчи эшитган бўлиши аниқ. Шу боис қайсиидир маънода уни кутаётган эди.

— Хадича, бир тақлиф-илтимос билан келдим. Онам ўзи ёмон аёл эмас, фақат ҳозир негадир мени тушунини истамаяти. Мана, укаларинг ҳам катта бўлиб қолиши. Бирори институтни битирибди, иккинчиси институтга кирибди. Момонг бор, синглинг бор. Улар сенга қолганда бор-йўғи ўн етии ёнда эдинг, Ҳамид йигирма учга, Холбой ўн тўқизига кирди. Энди сен бўлмасанг ҳам улар ўзларини бемалол эглай олишади. Ҳозир хўп десанг, сени уйга олиб кетаман. Онамга ёлғондакам «Хадича мендан ҳомиладор, тўй қилиб олиб бермасангиз ҳам майли, лекин у шу ерда, биз билан яшайди» дейман. Ана шунда сени олиб қолишга мажбур бўлади. Менга қара, тўй бўлмаса бўлмас, нима керак ўша талотўп, иксламиз баҳтили бўлсак, бўлди-да.

Ҳақиқатан ҳам укалари катта бўлиб қолган, ҳатто энг кичик уласи ҳам ўтган иили мактабга чиқсан эди. Аммо уларнинг ейиш-ичиш, ўқиши, юриш-туриши Хадичанинг мактаб ошхонасида кун бўйи оёқда тик туриб йиғадиган тангалири хисобидан эди. Шўрлик қиз ўйга келиб ҳам тинчимасди. Кечкурун бир тогора ҳамир қилиб қўяр, сахар туриб уч тогора перашка пишириб, мактабга олиб кетарди. Ҳамид ўқишини битириб, ёнимга кирадеб юрган эди, у ҳам ўқишини давом эттирмоқни бўлашди. Демак, яна пул керак...

— Хадича, зўр ўйлабманни, нимадайсан?

Хадича бош чайқади:

— Иложим йўқ.

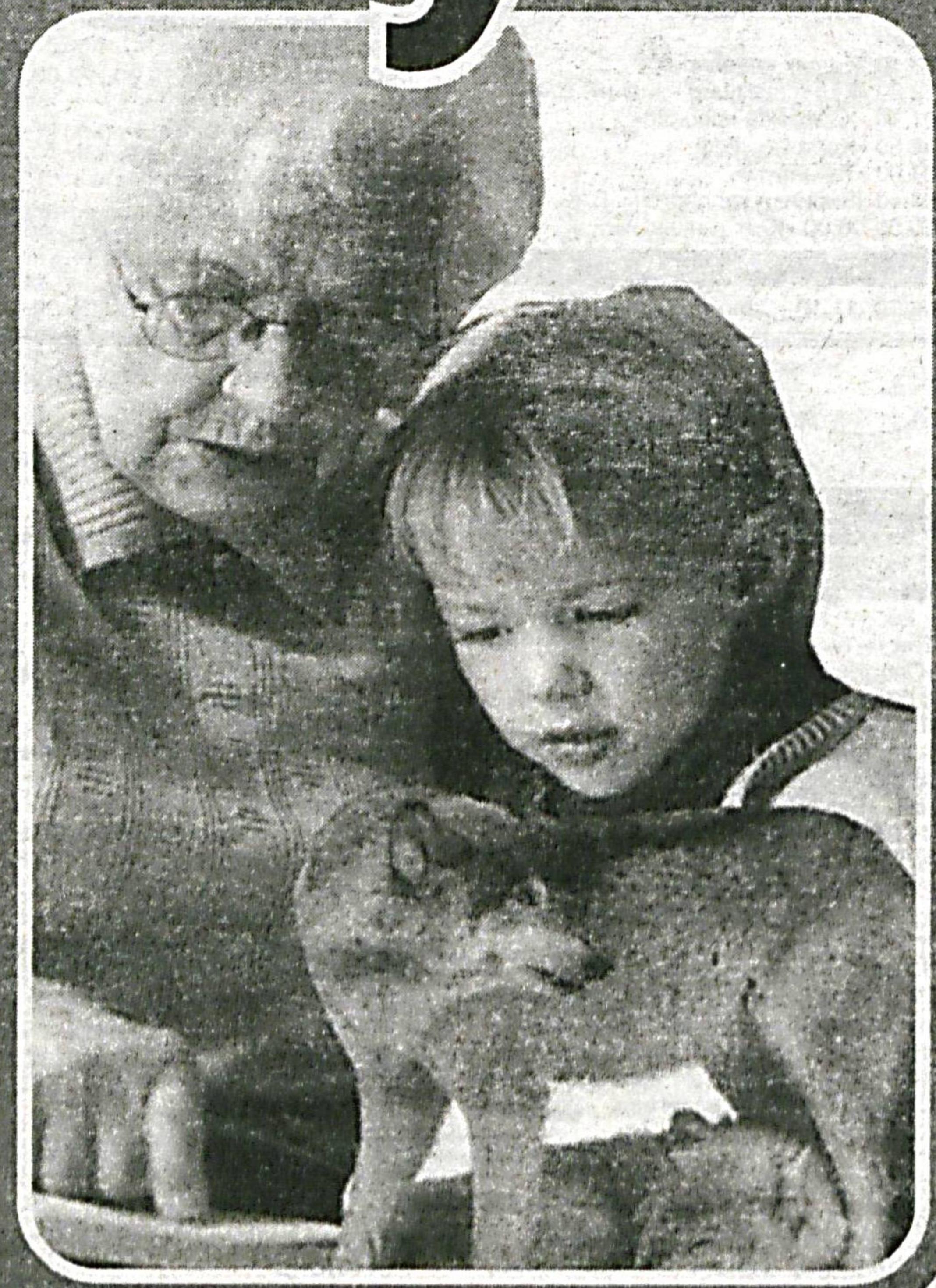
— Хадича, мен сени яхши кўраман. Биласан-а?

— Биласан.

— Билсанг, юр! Ё сен мени яхши кўрмайсанми? А? Менга қара, кўзларимга қара.

(Давоми 12-бетда)

Кўкёл

— Йўқ дегандан кейин йўқ-да! Нимага бир эртак учун шунча ялинасан, ахмок?! — боланинг кўлидан бир силтаб, Хадичанинг тиззасидан айириб олди-да, юзига шаппатлади.

Хадича ўзи тарсаки егандай сескашиб тушди. Бола кўркувдан қотиб қолди.

— Агар ўзингиз тукъян бола бўлганида ўша зорманда эртагингизни юз марта бўлса ҳам айтиб берардингиз. Бечора бола бир соатдан бери ялинади, сиз ташқарига ҳайдайсиз. Ҳа, сиз дам олишингиз керак, иш қилиб чарчагансиз. Барака топгур, нон қиласиган, кир юваетган бўлмасангиз, овқатингизни бирор тайёрлаб, идиш товоғингизни бирор ювиб берса!.. Шу эртак айтишни ҳам қилманг. Ҳе, ўргилдим.

Келин бақириб-бақириб, ҳамон кетмайман деб тихирлик қилаётгандан ўғлини судраб хонадан чиқиб кетди. Унинг чақчайган кўзлари Хадичанинг кўз олдида қолиб кетди, энди Кўкёлга эмас, ўзига ачинди. Келиннинг заҳар-закум дашномлари Кўкёл еган хўракдан ҳам аччиқроқ эди, бир дақиқада хувиллаб қолган хонаси Кўкёлнинг инидан ҳам гариб, ўзи Кўкёлдан баттар бенаво эди.

* * *

гўдак эди. Оила юки кекса момо билан унинг елкасида қолди.

Етиси ўтгач, синф раҳбари келиб, «Номига бўлса-да, имтиҳон кунлари бир кўриниб қайт. Битирив имтиҳонлари-да, четдан бирори-ярим келиши мумкин» деб кетди. Охири имтиҳон куни ҳам ҳаммадан аввал кириб, ёлғиз ўзи ўйга қайтиб келаётгандан эди. Муюлишига етганда кимдир унинг исмими айтиб чақиргандай бўлди. Қараса Абдурасул. Югуриб келаяпти.

Ота-онасины йўқотгандан кейинги биринчи кўришишлари эди. Абдурасул хамдардлик билдиришга арзирли сўз топа олмай, бироз туриб қолди:

— Соғлигинг яхшими? — сўради ниҳоят.

— Яхши.

— Мени кечир, ённингта кира олмадим. Ўзим-ку сизларнига ҳар куни бордим, аммо ичкарида хотин-халаж кўп эди, шунинг учун...

— Хечкиси йўқ.

— Энди ўқишига бора олмайсан-да, а?

Хадича ерга қараб, боз чайқади:

— Йўқ.

— Ҳафа бўлма, сиқилма. Жуда бўлмаса, кейинчалик сиртдан ўқиб оласан. Ўзим ўқитаман.

«Лувуа, суворийларнинг бўйнига боғланган анави ғалати рўмолчалар нима? Улар менга ёқди. Эртагаёк менда ўнлаб шундай рўмолчалар бўлиши чорасини кўр». Бу гаплар 1663 йили, абсолютизмнинг бошланиш даврида айтилган эди. Парижнинг жануби-тарбига хашаматли Версал саройи қурилди. Ўттиз йиллик урушдан чиккан ва мустаҳкамлангани яққол сезилиб турган Франция таҳтида барча чиройли нарсларга эътиборли бўлган 25 яшар Людовик XIV ўтиради.

Ҳақиқатан ҳам қирол Людовик Франциянинг бўлғуси мудофаа вазири Франсуа Мишел Ле Телега шундай бўйинбоглардан бир нечасини топиб келишни буюрганимий ўқми, маълум эмас. Аммо шу даврда галстукларнинг немисча замонавий номи пайдо бўлгани аниқ. Немис тилида галстук сўзи *halstuch* кўринишида ёзилиб, бўйинбог деган маънони билдиради.

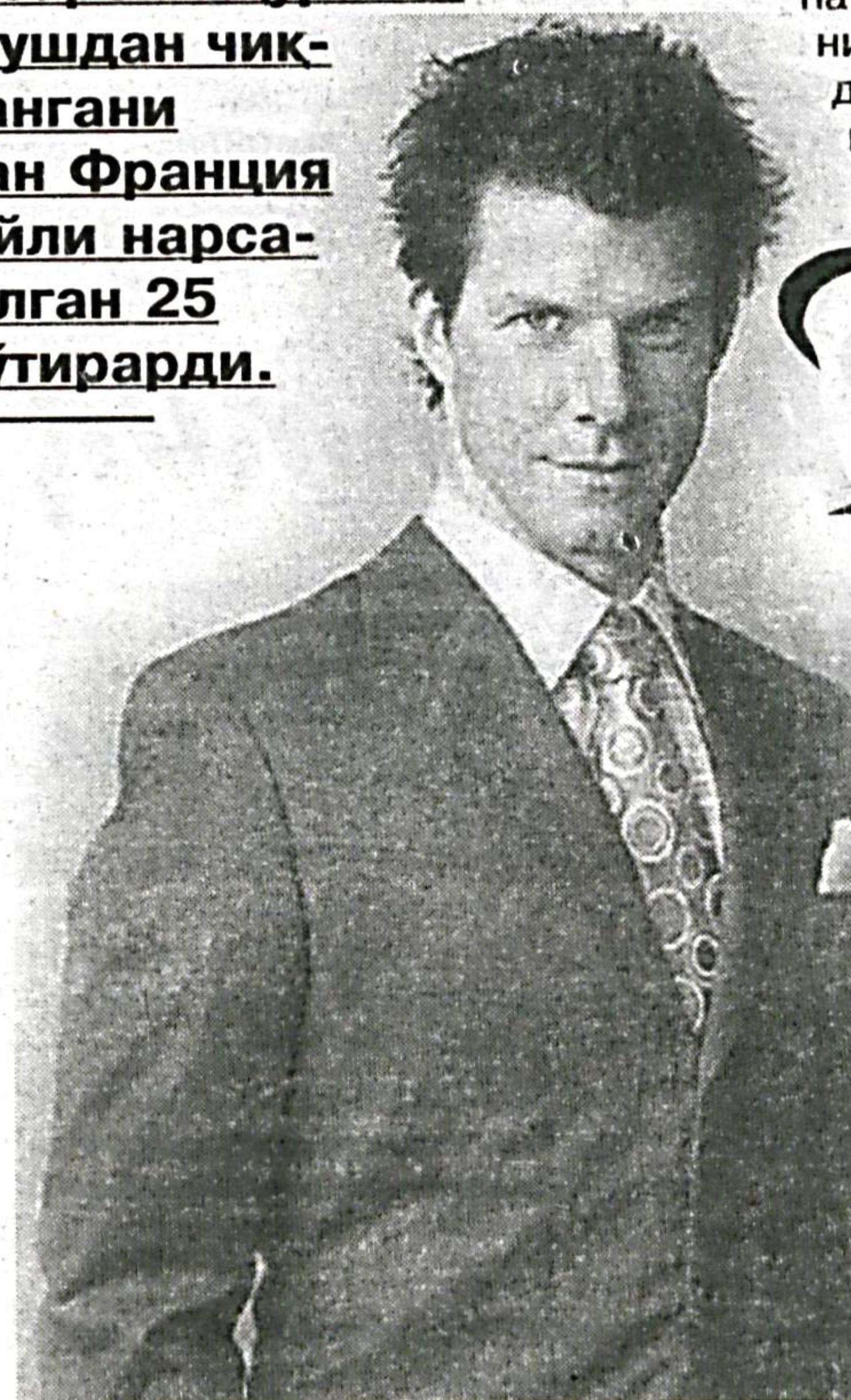
Бўйинбогларнинг Британияда урф бўлиши учун ҳам узоқ вақт керак бўлмади — ихтиро қилинганидан 150 йил кейинок ҳам бир инглизнинг бўйнида шундай рўмолчани кўриш мумкин эди.

Галстуклар ҳақидаги илм ыаълумотни қадимги Миср тарихида уратиш мумкин. Елкага ташлаб юриладиган, тўғри геометрик шаклда кесилган мато эгасининг алоҳида ижтимоий мавқега егалигидан дарак берган. Қадимги хитойлеклар ҳам илк галстук тақувиллардан бўлишган. Император Шихуан Дининг макбараси олдидаги тош ҳайкаллар шундан гувоҳлик беради — мансабдор ва жангчиларнинг бўйинларига шакли замонавий галстукни эслатадиган боғич боғланган. Лекин бу боғичлар ҳозирги галстуклардан ҳам шаклан, ҳам тақилиши жиҳатидан анча узок эди ва замонавий галстукларнинг асосий белгиси — тугундан маҳрум эди.

Қадимги Римда бўйинбогларнинг пайдо бўлиши том маънода галстуклар даврини бошлаб берди. Лекин 1635 йили бу эркак кийим жавони тимсолининг ҳақиқий галаба иили ҳисобланади. Турклар устидан қозонилган галабадан сўнг хорват жангчилари жасурлиги ва жанг майдонидаги кўрсатган қаҳрамонлеклари учун қирол Людовик XIV саройига тақдирлаш маросими га тақлиф килинган. Ўша пайтда хорват армияси зобитлари ола-була илак бўйинбог тақиб юришади. Кийим жавонининг ушбу янги аъзоси француз қиролига шунчалик ёки қолдик, у тез орада ўзига шунга ўхшаш бўйинбог тикириб олди ва Францияда, кейинчалик бутун Европада галстукни урфга киртиди.

XVI асрда охиридан бошлаб эркаклар камзул, унга безак сифатида эса қат-қат бурма қилиб тикилган қаттиқ ёқа кия бошлади. Бу безак кўп ҳолларда бўйинни ўраб турдиган, қалинлиги бир неча сантиметрли чамбарак шаклида тикилган. У оқ матодан тайёрланган ва шаклини йўқотмаслиги учун крахмалланган.

XVII асрда эркаклар камзул ичидан киядиган узун нимма урфга кирди. Бўйинга эса галстукка ўхшаш рўмолча боғланади. У бўйинга бир

галстук тақиши қоидаларини нашр қилишга мажбур бўлали. Унга кўра «галстукка артиши» ва бурун қоқиши таъкиланади».

Буюк француз революцияси даврида (1789-1799) бўйинбогнинг ранги шахснинг сиёсий қарашларидан дарак берган. XIX асрда келиб Европа пўримлари бу безакни ўзлари учун қайтадан «очишиди». Айнан шу даврда галстук

билиан моделерлар ўз тасаввурларига тўлиқ эрк бериши мумкин.

Ҳар ўн йилда галстуклар фасони ўзгариб туради. Баъзан ўтган йиллар фасонлари қайта урф бўлса, вақти-вақти билан улар мутлақо кутилмаган кўриниш олади. Бугун галстуклар турли майдада деталларсиз ишлаб чиқарила бошланди ва ранги унчалик кўзга ташланмайдиган жиддий галстуклар урф бўлди. Дизай-

бўлсангиз, бўйинбог билан жинси ва пиджак — жуда ёшларбоп кийим бўлади. Шу билан бирга бўйинбог туфайли кийимнингизга сал-пал ишчан тус берган бўласиз. Бундай кийимда бемалол ишга келишингиз мумкин ва бу деярли ҳеч кимнинг ғашига тегмайди.

Замонавий урфда бўйинбогнинг ранги, шакли, узунлиги ва безакларига оид кескин чекловлар йўқ. Ҳозир бўйин-

Бўйинбоз тарихи

фақат ҳарбийлар ёки сиёсатчиларга тегишилийдан «кутулиб», оддий фуқароларнинг кийим жавонида ҳам пайдо бўлди.

1827 йили машхур ёзувчи Оноре де Балзак галстук боғлашнинг эстетик зарурияти ҳақида «Бўйинбог тақиши санъати» номли китоб ёди. «Байрончига» боғланган бўйинбог кенг тугилган, томокни сикаб турмайдиган галстук эди. Кора рангдаги «фожиавий» усулда боғланган бўйинбог мотам ва маҳсус иш кийимларига мўлжалланган. «Валтер Скотт» бўйинбоги эса одатда катаккатак матодан тикилган. Оқ бўйинбог турли бал, байрам ва тантанали кечалар кийимларига мўлжалланган бўлиб, у фрак ёки смокинг кийилганда тақилган. Пиджак билан тақиши асло мумкин бўлмаган.

1924 йилда барча турдаги бўйинбог ва шарфлар кескин рад этилди: америкалик тадбиркор Жесси Лангсдорф ўзининг «идеал бўйинбог»ини патентлади. Бундай бўйинбог ичма-ич тикилган учта қисмдан иборат бўлган ва ҳозир ҳам шундай шаклда тикилади.

«Регат» бўйинбогининг ихтиро қилиниш тарихи қизиқ. Айтишларича, бир ёш спортчи бўйинбог билан овора бўлишига ортиқча вақти бўлмагани учун унинг тепа қисмини кесиб ташлайди ва илгакли тугма қадайди. Бўйинбогнинг бу янги фасони тез орада урф бўлди ва ҳозир бундай галстуклар маҳсус иш кийимнинг ажралмас қисми ҳисобланади.

XХ асрда галстук дизайнни кўп марта ўзгарди. 1960-йилларда теридан тикилган ва тўкилган бўйинбоглар урф бўлди. 1970-йилларда эса базмларни рангдор, кенг галстуклар безади.

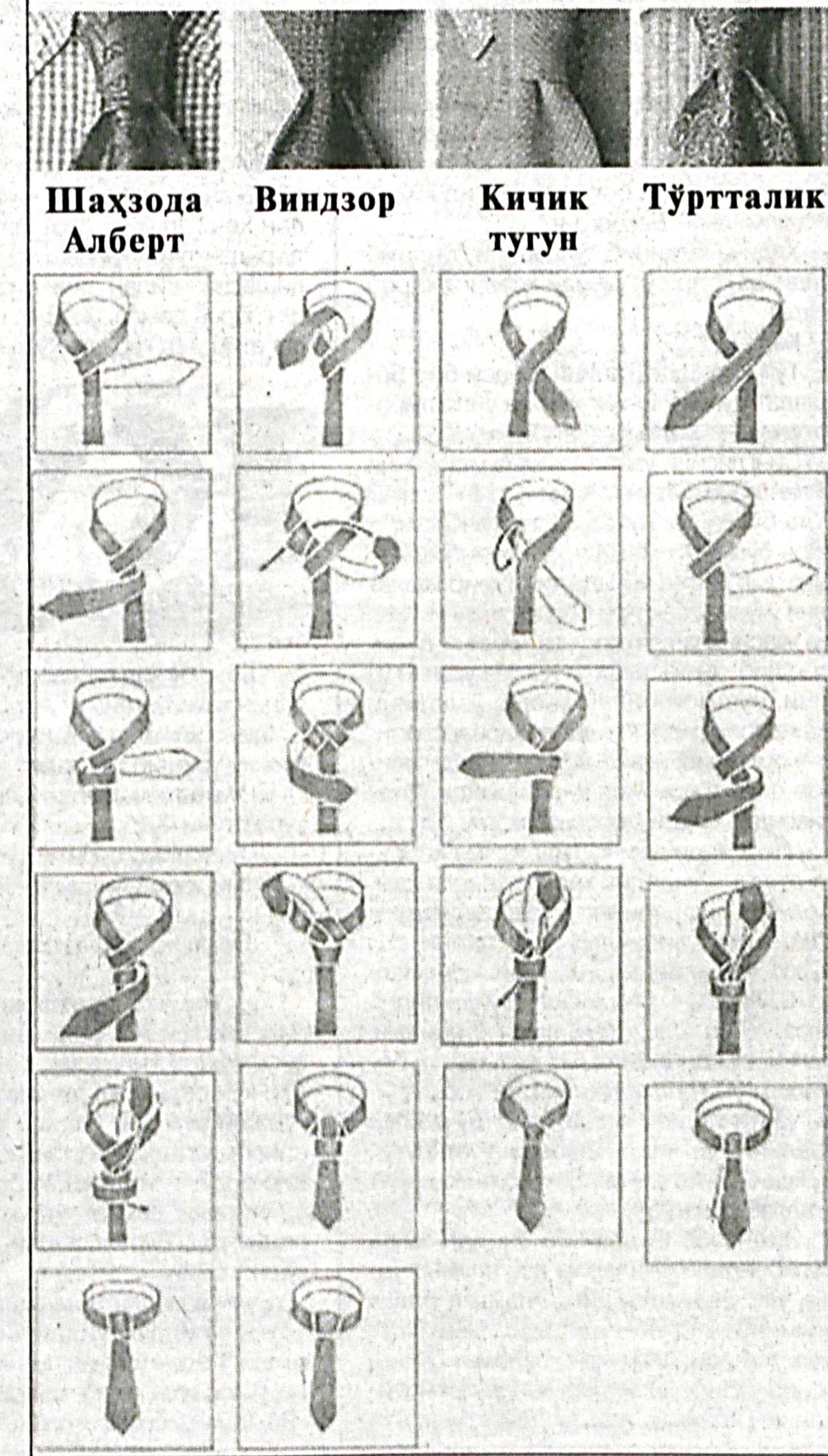
Ўз тарихи давомида бўйинбог ташки қўриниши жиҳатидан жуда кўп ўзгаришларга учради. Қоидага кўра, галстукнинг кенглиги кўйлак ёқасига мос бўлиши керак. Шу сабабли 1970-йилларда унинг кенглиги 13 смга етди. Ҳозир эса эркаклар иш кийимдаги бўйинбогнинг кенглиги 8,2 см. Анъанага кўра, бўйинбоглар иккى турдаги матодан тикилади: жаккард матоси ва илак. Ҳозир замонавий технологиялар шарофати

бўғ фақат кийимнинг услуби, ранги ва харидорнинг дидига боғлик ҳолда танланади.

Эркакларнинг бўйинбокка муносабати турлича. Баъзилар бўйинбогни ўзининг алоҳида шахслигини билдириб туриши учун қадрлайди. Баъзилар унга мажбуран амал қилинадиган қоидада сифатида қараса, бошқалар уни дарҳол қочиш лозим бўлган «сиртмок» деб билади.

Интернет хабарлари асосида Вазира УМАРОВА тайёрлади

Бўйинбог тақишининг тўрт усули

Чаёнлар жанубий мамлакатларда кенг тарқалган. Ўрта Осиё худудида унинг сариқ тури кўп учрайди. Мексика, Бразилия ва Африкада қора чаёнлар сероб. Унинг ясси танаси боз, кўрак ва қорин қисмдан иборат. Боши устида бир жуфт йирик кўзлари, икки ёнида эса 5 жуфт майдага кўзчалари бор. Устки жаги ўргимчакнига ўхшайди, оёқ пайпастагичлари қисқичга айланган. Қорининг охирги бўғимида заҳар бези йўли жойлашган бўлиб, беихтиёр кишида ҳадик ўйғотади. Америкалик таникли биолог, профессор Гәри Полиснинг уларга муносабати ўзгача. Йигирма беш йилдирки, у Калифорниядаги Дэвис университети талабаларига чаёнлар тўғрисида маъруза қиласди.

Шу ўринда мозийга бир наазар ташаш ўринли. Бу ҳашаротларнинг ажоддлари қарийб 400 млн. йил мукаддам океанларда яшаган бўлиб, уларнинг бўйи 1-1,5 метрдан ошган. Тахминан 300 млн. йил олдин чаёнлар куруклика чиқиб, эволюцион ривожланиши жараёнида ҳажми кескин қисқарган, лекин шакл-фолияти сақланиб қолган.

Улар одатда хилват, заҳ жойларда: ертўла, том, бўғотларда, фишт, саксовул, ёғочлар орасида бекиниб ётади. Шунга қараемай, чаёнлар жазира маисида иссиқча ҳам ўта чидамли. Масалан, Мексика саҳроларида ҳар қадамда учрайди. Ваҳоланки, бу ерда на

сув, на бошқа нарса бор. (Гәри Полис бу ерларда ҳам бўлиб, улар ҳаётини обдон ўрганганди). Чаёнлар кундузи бикиниб ётиб, тунда овга чиқади. Ўлжага берарах, қорининг ингичка қисмани кўтариб олиб тез югура олади. Йўлида учраган ҳар хил ўргимчак ва бошқаларни қисқичлари ёрдамида тутиб, заҳарли найзаси би-

майда калтакесак, сичқон ва бошқа ҳашаротларни ейди. Агар улар бўлмаса, ўз-ўзини еб, жон сақлайди.

Бор-йўги 20-30 см. келадиган чаён том маънода саҳролар сultonидир. Буни дунё зоологлари ўз илмий изланишларида тасдиқламоқда. Бирор бир жонзот сувсиз яшай олмайди, аммо бунинг чаёнга дахли йўқ. У умуман сув ичмаслиги, ташнилигини ўзи еган ўлжа танаси ҳисобидан қондириши мумкин. Боз устига таомни ҳазм қилиш бора-сида ҳам рекордчи. Чайён

ёргути кифоя. Бу ҳам бир мўъкиздир. Шунингдек, унинг табобатда ҳам фойдаси бор экан. Масалан, шарқ табиблари чаён ўлигини куритиб, ўз беморларни даволашда ишлатган. Қадимги замонлардан бери чаёндан сакланиш йўллари изланниб келинади. Чўпонлар ўзлари дам олиб ўтирган ерга айланга қилиб тия, кўй юнгидан тўқилган узун арқонни доира шаклида ташлаб қўйишади. Маълум бўлишича, бу арқонлар тунда тўсиқ вазифасини ўткаркан.

Узоқ муддат турган пойабзал-

институти лаборатория мудири, доцент Рустам Казаковнинг фикрича, чаёнларнинг ҳаммаси ҳам ҳавфли эмас. Дунёда жами 1,5 минг турда чаён бўлса, уларнинг 25 хилигина ҳавфли саналади. Чунки уларнинг заҳар безларидан шу дараражада токсин кўлки, улар чақиб олган одамнинг омон қолиши қийин. Узоқ вақт азоб ҳам тортмайди, бир неча соатнинг ўзи кифоя. Заҳарли чаёнлар бошқаларига қараганда, кичикроқ ва фаолроқ бўлиб кўпаяди. Улар одатда тешника эмас, дарахтларнинг баргига, унинг остига бекинишиади. «Айниқса, кичик чаёнлардан эҳтиёт бўлиш керак», дейди Гәри Полис. Ҳашимамки, чаёнларнинг чақишига қарши вакцина бор. Шароитга қараб, уларни имкон қадар олиб юрган маъкул.

Кули бўлишига қарамасдан, чаённинг ҳам кушандаси бор. Илон, бойўғли, кўршапалак ва калтакесаклар унга қирғин келтиради. Айримларида чаён заҳрига қарши иммунитет шаклланган. Бошқалари эса чаённинг нишини юлиб олгач, ҳимоясиз танани ямламай ютади. Чайённи писанд қулмайдиган ҳашаротлар сирасига қора, яъни сассиц ва май қўнғизи ҳам киради. Ҳар холда чаёндан эҳтиёт бўлган дуруст. 400 млн. йилдирки, у сайёрамизда яшаб келмоқда.

Тоҳир ИБРОҲИМОВ,
Тиббиёт фанлари
доктори, профессор

Заҳар солмоқ

эрур чаённинг иши ...

лан ўлдиради. Тадқиқотларга кўра, аксарият чаёнларнинг оёғида ҳар қандай тебраниши сизувчи аъзолар жойлашган бўлиб, улар ёрдамида ўлжасини бехато топади.

Энг қизиги, бир марта ов қилган чайён 4-5 ой тўк юради. Ҳатто сув ҳам ичмаслиги мумкин. У нима билан озиқланади? Бу савол олимларни кўпдан қизиқтириб келарди. Нижоят, жавоб топилди. Чайён капалак, ўргимчак,

ютган озуқасининг етимиш фойини тўла ўзига сингдиради. Очликка чидамлиликда унинг олдиға тушадигани йўқ. Чайён ойлаб, ҳатто 1-2 йил овқатланмасдан кун кечириши мумкин. Бунинг боиси ёхтимол камҳаракатлилигидан.

АҚШ, Англия, Франция олимлари ўтказган илмий тадқиқотларга кўра, қоронгулиқда йўналишни аниқлаш учун чаёнларга юлдузларнинг нимитатир

ни кийишдан олдин яхшилаб қоқиб ташлаган маъкул. Чунки чаён ана шундай жойларда ин қўйиши мумкин. Бизда ўлдирилган чаённи ёқиб ташлаша одати бор. Айтишларича, кўйдирилган чаённинг танасидан тараляётган хид бошқа чаёнларни яқинлаштирмас эмиш. Чайён ўлиги ўсимлик ёғига солиб қўйилиб, чаён чақсан жойга суртилса даво бўлар экан.

Ўзбекистон ФАНИНГ Зоология

(Давоми. Боши 10-бетда)

Ҳадича ердан бошини кўтартмади. Ҳашим кўришини айтганда нима ўзгаради?

— Нима дейсан? Кетдики? Илтимос, юрақол, истасанг, тиз чўкиб ялиноман. Агар онамнинг олдига боришин ҳоҳамаётган бўлсанг, Тошкентта кетамиз, онам бизнинг никоҳимизни қабул қўлишга рози бўлгач, қайтиб келамиз. Хўп дёя қол, Ҳадича!

— Йўқ, Абдурасул ака, иложим йўқ. Мени кечиринг, энди кета қринг. Момом гапириб қолади, — у бурилиб ҳовлига кириб кетмоқчи эди, Абдурасул кўлидан тутиб, тўхтатди:

— Шошма, менга тўғрисини айтаб кет, демак, сен мени яхши кўрмагансан. Мен аҳмок шунчай йилдан бери бекорга кўнгил кўйиб юрганимидим? Бекорга-я?

Ҳадича юлқиниб кўлларини бўшатиб олди-да, бир сўз демай ҳовлига кириб кетди.

Кейин...

Тўй қилишаёттанини, онаси бир бадавлат дугонасининг қизига ўллантираёттанини эшитди.

Синглисини узатиб, ҳамма укаларини ўллантириб бўлгунча Ҳадичанинг ёши ҳам ўрта бўлди. Бу дунёда ёғлигина ғамгусори бўлган момосини ҳам бериб қўиди. Бир умр бетон устида тик турнишларни учунни, оёқлари бодга чалинди. Кенжак уласини ўллантиргунча тишини тишига кўйиб, зўрга чидади. Ҳамма укалар ўзиши, рўзгори билан овора, ўзларини зўрга эглашади. Қундаклик харажатларидан ортириб, йиғиб-йиғиб бири телевизор олса, бири мол қиласай дейди. Ота-онасидан бирон мерос қолмаган бўлса... Биргина Ҳадичанинг пули ҳамма нарса-га етади. Қундаклик харажатларга ҳам, мол-хол, укаларнинг ҳою ҳавасларига ҳам. Аммо энди чарчади. Жони соғ бўлса-да чарчади демаси эди. Соғ эмасда. Шу уласини бир амаллаб ўллантириб олса, кейин бўлди, дам олади. Уласи ҳам, келин ҳам дипломли, ўй-жой тайин, бемалол рўзгорни эглашади. Ўзи оёқларни узати-иб дам олади. Ана шу кунлар ҳаёлини кўнглидан ўтказар экан, бутун вужудини алланечук ҳузурбахш ҳарорат эгаллаб оларди.

Энди эса баъзан ўз-ўзидан хафа бўлиб кетади. Укаларим деб елди-югуриди, ўзи учун яшидиган пайтда бодга чалинди, ўтириб-түриш ҳам машакқат бўлиб қолди. Агар жони саломат бўлиб, эркин турниб, эркин юрганида қисматидан ҳеч нолимас эди. Саломатлик катта

бахт экан. Аллоҳ буордими, ўзининг қайсар, куончаклиги сабабми, тўқис аёллик баҳтини кўрмади, энди ярим йўлда оёғидан ажралиб ўтириби. Бунинг устига келини анча андишасиз, бемеҳр чиқди. Ѐш нарса, билганидан билмаганин кўп. Бирон нарсани бундай қўлмабсан-да десанг, балога қоласан. Ўзи ишёқмас, кун бўйи ётоқонасидан чиқмас эди. Болалар туғилгач, юмуш кўпайиб, ороми бузилганидан болаларга қўшиб, Ҳадичани еб-ютиб қўймасди.

Кечак овқатнинг устида «Чўзилиб ётавермасдан авави Шермат қрайноғаларни кига ҳам беш-тўрт кун айланниб келинг. Қарасин, даволатсин. Шуларни ҳам бок-кансиз, ўллантиргансиз» дейди.

Бу гап бир гурнг орасида мөр билан айттилганда жуда жўли чиқарди. Ҳеч гапдан ҳеч гап йўқ, тўқиллатиб айтилиши тўғридан-тўғри ҳайдаш эди. Келиннинг андишасизлигидан дили оғриди, аммо унга ҳеч нарса демай, укасига қаради. Ука ҳам ялт этиб унга қаради. Кўзлари тўқиашганда

на вақти бор, на рағбати. Иши оғир, чарчаб қрайтади. У эса куну тун ёғлиз, Кўёлга ўшаб!.. Болаларнинг каттаси эртакка ўч, онаси индамаса, унинг олдидан чиқмайди. Эртак сўрайди, сўраганда ҳам факат Кўёлга сўрайди. Айтиб бўлиши билан яна деб турареди. Бир айтишда уч-тўрт марталаб айтириди. Бугун ҳам...

Ҳадича ўзича юритган мулҳозаларидан келинин учча ёзғирмаса-да, аммо жуда дили оғриди.

Ҳа, тўшаги сасиди, энди бир шамоллатмаса бўлмайди... Бирор бир нарса деса, «Бир тангалик уйим бор, минг тангалик ҳузурим бор» деб юрарди. Энди қарасаки, бу ўй ҳам аллакачон унинг ихтиёридан кептан экан. Олис-олисларга кетиб колгиси келди. Тошкентдаги келини жуда мөрбибон, диллаш жувон. Шароитлари ҳам яхши. Ҳар доим «Она, бизнисида яшант, болаларимга келдингми, овқатнинг е, дарсингни қыл деб ўтирангиз бўлди» дейди. Аммо у ёқа борса, бу ердагидан ҳам баттар зерикади. Бу ерда келни деб...

Ҳайдовчи йигит сумкасини юхонага жойлаштириб, ўзини автобусга чиқариб қўйди. Ҳаво илиқиниа, атроф жуда гўзал эди. Автобус ойнасидан бекатдаги галағовор ҳаётни кузатар экан, бу дунёга кебиб мактаб ошхонаси-ю ташвиши тугамайдиган уйидан бошқа ҳеч нарсани кўрмай ўтиб кетаётганигина англди. Кўнглида орзулар бўй ҷўзи: «Энди уйда ўтирайман. Қийналсан ҳам укаларимнида айланниб юраман». Аммо сал ўтмай яна руҳи тушиб кетди: «Ўз уйда ором топмаган одам...»

Тошкентга етгунча жуда толикиди. Йўловчиларнинг кўпчилиги ўшлар экан, иссиқ деб ойналарни очиб ташлашди.

Ҳадичанинг етимиш иккى томирни тип-тиқ бўлиб қротиб қролди. Энди юриш эмас, ўтириш ҳам азоб эди. Манзилга етишгач, бир амаллаб сочларни тўғрилаб, рўмолини қрайта ўради. Ҳамма йўловчи тушиб бўлгач, зўрга ўрнидан турниб, суннинларга суня-суняна эшикка етиб олди. Ҳайдовчининг ёрдамиси зиндан тушишига кўмаклашиб юборди:

— Э-э, хола, мазангиз қочдими? Сизни бирон киши кутиб оладими?

— Ҳеч кимгаям айтмабман, автобусдан тушиб, таксига чиқиб оламан деб...

Ҳақиқатан ҳам укасига кўнироқ қўлса бўлар экан. Ташвишига қўймай деб...

— Таксига чиққунча қана юришинги керак ҳоли. Юкингиз ҳам борми?

— Ҳа...

Бечора яхши йигит экан. Юхонадан сумкасини олиб, бир қўли билан кўлтиғидан тутиб, такси тўхтайдиган жойга бошлаб кетди. Унинг учун ёш йигит билан баравар қадам ташлаш осон эмас эди. Йўлнинг нариги бетига ўтиб олишдан аввал билагини йигитнинг кўлидан бўштиб олди:

— Сиз бораверинг, ўғлим. Мен ўзим аста-аста ўтиб оламан.

— Э-э, йўқ, мен ҳеч кергера шошаётганим йўқ, келинг, менга суннинг.

— Йўқ, ўғлим, сиз бораверинг.

Оёқ-қўллари қақшаб турган бўлса-да яхшигина юриб бораётган эди, қандайдир тошга қоқилиб, асфалтга юзтубан йикилди. Ён томондан учиб келаётган машинани кўриб, ўрнидан турмокни бўлди, аммо бошини ҳам кўтара олмади. Даҳшат ичра қўзларини каттиқ юмиб олди. Аввал одамларнинг кий-чунини, сўнг машина гидравларининг қаттиқ сирланганини ва... қовургаларининг қисирлаб синганини эшилди.

Дастурхон зийнати, шифобаҳшлиқда бебаҳо ҳисобланган олманинг 50 дан ортиқ нави бор. Олма дарахти 20-25 йилгача умр кўриб, ҳар бир тури 250-500 килогача ҳосил беради. Бу хушхўр мева табобатда бир қатор хасталикларни даволашда қўлланган. Абу Али ибн Сино олмани таърифлаб, шундай ёзди: «Биринчи даражада совуқ ва қуруқдир, юракни қувватли ва хурсанд килишда катта хусусиятга эга.

Олма дори бўлиш билан бирга озиқ ҳамдир».

Олма — ёшлик қуввати...

Бемаза олманинг фойдаси кам. Ширин олма сувли бўлади. Унинг барги ва сиқиб олинган суви бошлангаётган иссиқ шишлар ва тошмаларга (учуқа) фойда қиласди, барги ва пўстлоғининг ичида пардаси ярани битиради. Олма заиф меъда, ичакни қувватлантиради, ҳамир ичида пиширилгани иштаҳани яхшилайди. Танадаги иллатларни йўқотади. Камқонликка, дармондори етишмасликка ажойиб малҳамдир. Бунда ҳар куни иккича маҳал 3-5 та олма ейиш тавсия этилади.

Олма таркибида С, Е, Д, В₂, В₆, В₁₅, РР каби дармондорилар, каротин, биотин, фолат кислота, микроэлементлар — темир, калий, мис, кобалт, фосфор, йод бор. Шу боис юрак-томир, жигар, меъда хасталикларига чалинган беморларга олма яхши наф беради.

Олманинг ҳатто пўстлоғи ҳам фойдали. У куйган терига қўйилса, ўрнида доғ қолмайди. Олма илдизи қанд касаллигига даво. Юнонлар олмани ёшлик қуввати дейишади. Замонавий табобатда аниқланишича, олма паришонхотирликка дори экан. Француз кардиологлари буни исботлаш

учун текшириш ўтказиши. Шифокорлар турли ҳайвонларга олма бериб, улардаги холестерин миқдорини камайтирган. Шундан кейин тажриба 30 киши билан ўтказилган. Улар ҳар куни 300 граммдан олма еганлар. Натижада паришонхотирлик беморларни бутунлай тарк этган.

Олма парҳез таом сифатида ҳам тавсия этилади. Мевасидан повидло, мармелад, квас, шарбат тайёрланади. Таркибида РР дармондориси бўлганидан қон босими ошганда тайинланади. Шу билан бирга, шамоллаганда яхши наф беради, мия фолиятини яхшилайди. Эртаги олмани кўп ейиш асаб оғриклини туғдиради.

Мунтазам равишда оз-оздан олма еб турилса, кишига саломатлик бағишлайди.

Олма таркиbidаги хлороген кислотаси вужуддан шовул кислотасини чиқарib ташлаб, жигар фолиятини яхшилайди.

Олма иштаҳани очади ва қабзиятнинг олдини олади. Бунда олма пўсти тозаланмай овқатдан олдин истеъмол килинади.

Муҳаммад Ҳусайн Шерозий (18-аср)нинг ёзишича, олма кишига хушнудлик бахш этади. Нафас олиш қийинлашганда,

юрак уришининг мароми бузилганда тавсия қилинади.

Матбуот хабарларига кўра, олма шарбати асабни тинчлантириш билан бирга алгеймер хасталигига мубтало бўлган кишиларнинг кайфиятини яхшилашга ёрдам беради. Мазкур хасталик кучайиб борувчи хотира сусайиши, хулқ-авторнинг ёмонлашуви, ақлий қобилият пасайиши, кундалик ишларни бошқариш қобилиятининг йўқолиши билан ажralиб туради.

Бир ой давомида кунига 400 мг.дан олма шарбати ичган беморларда ақлий заифликнинг руҳий аломатлари, миянинг асосан хавотир, ваҳима ва босинқираш билан боғлик соҳалари анча яхшилангани аниқланган.

Америка табобатида олмадан тайёрланган сирка кенг қўлланади. Гайморитни даволашда ҳар соатда 7 марта бир стакандан (1 қошиқча олма сиркаси сув кўшилган ҳолда) ичилади. Учламчи асаб шамоллашида, артритда, бўғин оғриғида, семизликда, сурункали холециститда, буйрак-тош хасталигига олма сиркаси фойда қиласди. Бод хасталигига суюқ суртма дориси, яъни 1 қошиқ олма сиркаси, 1 қошиқча скипидар,

1 дона тухумдан иборат малҳам оғриган жойга суркалганда эм бўлади. Шуни ёдда тутиш керакки, олма сиркасини туз-сийдик кислотаси алмашинуви бузилган кишиларда қўллаш хавфидир. Бундай беморлар олма сиркасини ичгандан сўнг у организмда реакцияга киришади, сийдик тузлари эрувчанилиги бирдан пасаяди. Натижада урат тузлари чўкмага тушади, пировардида кум ва буйрак тошлари ҳосил бўлиши мумкин. Шу боис олма сиркасини шифокор маслаҳатига кўра ичиш тавсия этилади.

Хуллас, киши кунига биринкитадан олма еб юрса, саломатлиги мустаҳкам бўлади.

Ибн Сийрийн раҳматуллоҳ айтганки, ҳар ким тушида кўк олмани кўрса фарзанд, қизилини кўрса подшоҳлардан манфат, оқ бўлса, савдогарлардан наф топгай. Аччиқ бўлса, беморлик кўргай. Агар олмани икки бўлак қилиб кўйса, шеригидан жудо бўлгай. Имом Жаъфар Содик айтганки, олмани тушда кўриш етти нарсага далолат қилгай: фарзанд, манфат, беморлик, моли ҳалол, фармонбардорлик, баланд химмат.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ, доришунос

Овқатланиши билашибми?

Овқатланиш факат қорин тўйдирин эмас, у маданият даражасини ҳам белгилайди. Гиппократ эътироф этганидек, касалликнинг ярмидан кўп оғиздан киаркан. Шу боис ҳар бир киши мижозига мос таомни истеъмол килса, ўзини кўплаб дарлардан химоя қиласди.

Эрталаб инсоннинг овқат ҳазм қилиш аъзолари нозик ҳолатда бўлгани учун ёнгил нонушта қилмоқ лозим. Эрталаб иссиқ овқат истеъмол қилиш ичаклар фаолиятига салбий таъсир этиб, қон босимини оширади, қанд касаллигини келтириб чиқаради.

Тонгда чой, нон, қаймоқ ёки мева билан нонушта қилган маъқул. Одатда тушлиқда иссиқ таом ис-

теъмол килинади.

Мева ва сабзавотлар, кўқатлар саломатлик гарови ҳисобланади. Фақат уларни қачон ва қандай истеъмол қилишни билиш керак. Олмани тонгда ва ётишдан олдин, узумни нон билан истеъмол қилиш фойдали. Помидорни пиёз билан тўғраб ейиш, тарвузни овқатдан олдин ейиш тавсия этилади. Қовун егандан кейин иссиқ чой

ичилса, унинг таркиbidаги моддалар организмга яхши сингади. Қиймали ва бугда пишган таом дастурхон учун фойдали. Кечки овқатдан сўнг ширинлик ейиш зарарлидир.

Юшоқ ва иссиқ нон саломатлик учун ҳавфли. Нонни сувини қочириб ейиш керак. Меъридан ортиқ, пала-партиш овқатланиш дардга мубтало қиласди.

А. НАБИЕВА тайёрлади

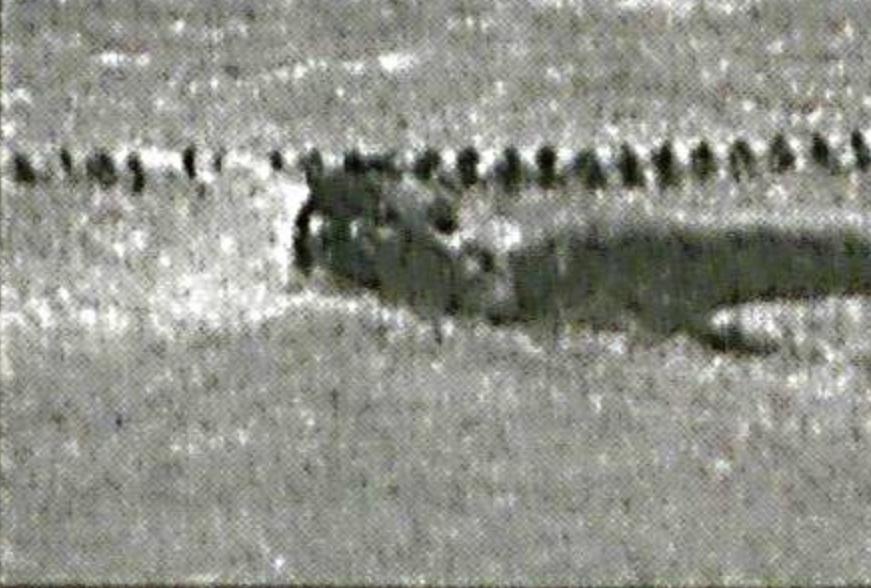
Асал — юракка малҳам

Асал юракка қувват бағишлайди. Унинг таркиbidаги глюкоза юрак мушакларини қувватлантиради. Асални соғ ҳолатда турли доривор ўсимликлар билан истеъмол килганда янада самарали таъсир кўрсатади. Шифокорлар ишемик касаллиги, миокард аритмия, юрак астмасида асални 2 ой давомида ҳар куни 100-140 граммдан тенг иккига бўлиб, эрталаб ва ётишдан олдин еб туришни тавсия қилишган.

Қоматим чиройли бўлсин десангиз...

Сузиш организмни чиниқтириб, согломлаштиради. Мушак тўқималари фаолияти ва асаб тизимиға ижобий таъсир кўрсатади. Томир тизимида мускулларни ривожлантириб, модда алмашинувини яхшилашди, айниқса, нафас олиш тизимиға таъсири бекиёсdir. Сузиш қоматим чиройли қилиб, бўйни ўстиради, умуртка погонаси кийшайиб қолишининг олдини олади.

◆ Ҳарбий амалий кўпкураш

Мардлар майдонда синалади

Таъкидлаш лозимки, «Ватанпарвар» ташкилоти спортнинг авиамодел, ракетамодел, биатлон, триатлон, дуатлон, ҳарбий амалий кўпкураш, авторалли, картинг ва мотокросс турларини ривожлантиришга катта аҳамият қартиб келмоқда. Бугун ташкилотга қарашли вилоят, туман ва шаҳар кенгашларида 55 та спорт секцияси, 16 та тўғрак фаолият юритаётir. Уларда 1000 га яқин ёшнинг спорт билан мунтазам равишда шугулланиши учун барча шарт-шароит муҳайё этилган. Ўтган давр мобайнида ушбу спорт турлари бўйича клубларро, шаҳарларро ва вилоят миқёсида кўплаб мусобақалар ташкил этилди.

Якнанда Наманган шаҳрида хизматга чакирилувчи ёшлар ўртасида ҳарбий амалий кўпкураш бўйича республика биринчилиги бўлиб ўтди. Олдиндан кескин ва муросасиз ўтиши кутилган тадбирда Қорақалпогистон Республикаси, вилоятлар ва пойтахт вакилларидан ташкил топган 14 та жамоа аъзолари беллашди. Голиблик учун курашда фидойи ва моҳир муррабийлар бошчилигидаги жамоа аъзоларининг мусоба-

мамлакатимиз довругини таратишида юртимизда фаолият юритаётган ҳар бир спорт ташкилотининг ўз ўрни бор. Республика техник ва амалий спорт турлари марказини ҳам шулар сафига киритиш мумкин. Бугунги кунда Мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг ёшларни мard ва жасур, ҳалк хизматига камарбаста килиб тарбиялашда амалга ошираётган ишлари алоҳида эътироғга лойик. Ушбу ташкилот вилоят кенгашлари билан ҳамкорлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш, спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш, ёш авлодни спортта кенгроқ ва оммавий жалб этиш борасида кенг кўлами ишларни амалга ошираяпти.

Кага руҳий ва жисмоний жиҳатдан пухта ҳозирлик кўргани, тайёргарлик машқларида муносаб тоблангани, таъbir жоиз бўлса, ўзида мардлик ва жасорат кўнималарини шакллантира олгани кўл келди.

Мусобақаларда миљтиқдан ўқ отиш, турнирда тортиши, узок масофага югуриш (кросс) борасида Тошкент вилояти спортчилари анча маҳоратли эканлиги кўриниб турди. Ва Тошкент вилояти вакиллари барча турлардан шартларни аъло даражада бажариб, шоҳсупанинг юқори поғонасидан жой олди ҳамда Марказий кенгашнинг 1-даражали дипло-

ми билан тақдирланди.

Чирчиқ автомобил мактабидан Жасур Соипов, Ҳусан Носиров, Янгийўл автомобил мактабидан Сироҳ Нурдиновлар бир қатор ўйналишлар бўйича маҳоратларини намойиш этиб, мутахассислар эътиборини қозонди.

Шоҳсупанинг иккичи поғонаси Хоразм вилояти йигитларига насиб этди. Кучли учлини мезбонлар яқунлаб беришиди.

Голиб ва совриндорлар ташкилотчиларнинг диплом ва қимматбаҳо совгалари билан тақдирландилар.

Нарзулла МАҲАМОВ,
«Ishonch» мухбири

◆ Кураш

Ёшлар беллашуви

Навоий вилоятида 1993-1994 йилларда туғилган ўсмирлар ва қизлар ўртасида кураш бўйича Ўзбекистон чемпионати ташкил этилди. Унда мамлакатимизнинг турли ҳудудларидан келган 460 нафар полвонлар ўзаро беллашди.

Кизгин ва муросасиз кечган беллашувларда пойтахти Аброр Жабборов, Бехзод Ўролов, навоийлик Алимардан Муродалиев, Умид Эшонов, буҳоролик Раҳмон

Жумаев, Жаҳонгир Тўраев, Самарқанд вакили Алишер Бойкулов ва қашқадарёлик полвон Жамолиддин Шерназаров олтин медалларга эгалик килишди.

Кизлар ўртасида бўлиб ўтган беллашувларда Буҳоро вакиласи Ойдин Ава-зова, Наргиза Раҳмонова, Сайёра Баяева, самарқандлик Юлдуз Мустафоева, қашқадарёлик Навбахор Эломонова, қорақалпогистонлик Мадина Жаксиликова, Санъат Эркинбоева ҳамда фарғоналик Мўтабар Тешабоева биринчи ўринни банд этилди.

Енгил атлетика

Анастасия — Осиё чемпиони

Ветнамнинг Ханой шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўқазилган Осиё чемпионати юртимиз шарафини муносаб ҳимоя қилган Анастасия Свечникова олтин медални кўлга киритди.

Истеъодли спортчи назарни 54,32 метрга улоқтириб, шоҳсупанинг энг юқори поғонасидан жой олди.

Бундан ташкиари, мусобақанинг ядро улоқтириш бахсида Татьяна Тикаева учинчи ўрин эгасига айланган бўлса, ўнкураш беллашувларида Сергей Тимшин бронза медали билан тақдирланди.

Эҳтиром ифодаси

Жаҳон чемпионатининг энг яхши ҳаками деб эътироф этилган Равшан Эрматов ва унинг ёрдамчиси Рафаэл Илесов кечга тонгла юртимизга стиб келди. Уларни кутиб олиш учун кўпкаб ҳамкорларимиз аэропортга ҳозир бўлди. Жумлалан, Ўзбекистон футбол федерацияси президенти Мирабор Усмонов, ЎФФ масъул котиби Сардор Раҳматуллаев, ЎФФ ҳакамлар ва назоратчилар бўлими мутахассислари ва масъул ходимлари, ОАВ вакиллари, ҳакамларнинг оила аъзолари, яқин кариндошлари, ёру дўстлари ва муҳлисларни кўриш мумкин эди.

Равшан Эрматов ва Рафаэл Илесов кечг жамоатчилик томонидан қизғин олқишилар билан қарши олинди. Сўнгра улар журналистларнинг саволларига жавоб қайтишиди.

— Бизнинг ярим финала қадар етиб боришимиз, ФИФАнинг бизга ишонч билдириши, юртимизда футболга бериладиган эътиборнинг меваси деб биламан. Насиб қилса, терма жамоамиз билан яхшилаб ишласак, 2014 йили Бразилиядага бўладиган жаҳон чемпионатига бирга борамиз, — деди Равшан Эрматов.

— Жаҳон чемпионатида Ўзбекистон номи ҳам тилга олинишини ният қилгандингиз. Мана шу кунни кўриш ҳам насиб этди.

— Айтиш лозимки ҳар доим, ҳар дақиқа ортимизда Ватанимиз, ҳалқимиз турганини хис қилиб турдик. Бу эса бизга катта масъулият ва катта куч-куват бериладиган.

— Қайси ўйинни бошқариш сиз учун қийин кечди?

— Мен ҳеч қайси ўйинни алоҳида ажратиб кўрсата олмайман. Ҳар бир ўйин мен учун ҳам, жамоамиз учун ҳам муҳим аҳамиятга эга эди. Шунинг учун ҳеч бир ўйин осон кечганий йўқ. Биз эса олдимизга кўйилган вазифани бажара-

олганимиздан мамнумиз.

— Сиз бир қанча машҳур футбочилар иштирокидаги ўйинларни бошқариб бордингиз. Улар билан норасмий шароитда сұхбатлашиш имкони бўлдилими?

— Биз ўйин пайтида бор эътиборимизни фақат ўзимизнинг вазифамизни бажаришга қаратгандик. Шунинг учун футболчилар билан норасмий шароитда эмас, ўйин пайтида қисқа сұхбатларда бўлдик, дейишим мумкин.

— Сиз ўз олдингизга кўйган энг улкан мақсадлардан бирига эришдингиз. Кейинги режаларнинг ҳакамида нима дея оласиз?

— Бундан кейин ҳам ўзимизга бўлган талабни сусайтиргмаган ҳолда, яна шундай суръатда ишлашда давом этамиз.

— Сиз бошқарган ўйинларга ФИФА қандай баҳо берди?

— ФИФА бизни учрашувларни бошқаришга тайинлаганинг ўзиёқ ишимишизга берилган катта баҳодир.

ЖАРДАН ҲАҚАМЛАР Қўмитаси мазкур жаҳон чемпионатини эсдан чиқаруб, навбатдаги мундиалга мана шундай руҳда тайёргар-

лик кўриш кераклигини таъкидлади. — Қайси қарорни қабул қилиш сиз учун қийин бўлди?

— Қайси қарорни алоҳида ажратиб кўрсатиш қийин. Ўйндаги ҳар бир вазият, ҳар бир ҳолат биз учун муҳим.

— Дунёнинг кўп ҳакамлари сизни эътироф этди. Сиз ўз бригадангизнинг ишига қандай баҳо берасиз?

— Умуман олганда, амалга оширган ишимишдан катта роҳат олдик. Тўгри, ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Лекин биз олдимизга кўйилган вазифани уddyаладик, деб ўйлайман.

— Финал ўйинига тайинланманга нингиз сизни ранжитдими?

— Бу ёшда менга финал ўйинини бермасликларни билардим. Ярим финалнинг ўзиёқ биз унун катта натижага.

— Кўпгина нашрлар ўз версиялари бўйича ЖЧнинг энг яхши ҳаками сифатида Равшан Эрматовни эътироф этмоқда. Бу масалада ФИФА қандайдир расмий қарор кабул қилдими?

— Йўқ, ФИФА бундай қарорни эълон қилгани йўқ. ФИФА буни эълон қилмайди ҳам. Балки йил сўнгига қандайдир рейтингларда бунга эътибор қаратилиши мумкин.

Рафаэл ИЛЁСОВ:

— Биз ҳамма ўйинга пухта тайёр гарлик кўргандик ва мен қайси қарорни алоҳида қийин ёки осон кечди, деб олмайман. Ҳар бир учрашув жуда масъулиятли эди. Ва биз билдирилган ишончни оқлаб, олдимизга кўйилган вазифани бажардик, деб ҳисоблайман. Бизни кўллаб-куватлаб турган юртдошларимизга миннатдорчилик билдираман.

Лик кўриш кераклигини таъкидлади.

— Қайси қарорни қабул қилиш сиз учун қийин бўлди?

— Қайси қарорни алоҳида ажратиб кўрсатиш қийин. Ўйндаги ҳар бир вазият, ҳар бир ҳолат биз учун муҳим.

— Дунёнинг кўп ҳакамлари сизни эътироф этди. Сиз ўз бригадангизнинг ишига қандай баҳо берасиз?

Фалокат оёқ остида

«Чоршанба куни Дөхли шаҳри марказида жойлашган иккى қаватли уй қулаши оқибатида камидаги олти киши ҳётдан кўз юмди», — деб ёзди «The Times of India» газетаси. Кутқарувчилар бино вайроналари остидан учта эркак ва учта аёл жасадини олиб чиқишган. Яна бир неча киши бузилган бино ичида қолиб кетган.

«Уй тахминан тонгги 4:25 да бузилган», — дейди ўт ўчирувчилар.

Ҳалокатга июл бошларида мамлакат пойтахтига муссонлар билан бирга кириб келган жала сабаб бўлган деб тахмин қилинмоқда. Хиндистонда кучли шамол ва ёмғир оқибатида тез-тез деворлар ва бино томлари бузилиб турди. Шунингдек, аҳоли кучли шамол узиб

юборган электр симларидан ҳам азият чекади. Хабарларга қараганда, жала душанба кунининг ўзида Хиндистон пойтахтида 12 кишининг ҳётига зомин бўлган.

Мамлакатда муссон ёмғирлари мавсуми эндиғина бошланди ва тахминан сентябр ойигача давом этади. Ҳукумат аҳолини бу мавсумда жуда эҳтиёт бўлишга чақириди.

200 минг ўлик чумолидан... сурат

Калифорниялик рассом Крис Трумэн 200 минг ўлик чумолидан панно яратди.

Улар баъзи уй ҳайвонларига емиш сифатида сотилар экан.

Рассом чумолиларни 40 мингтаки партияларда сотиб олди. Ҳар бир партиянинг нархи 500 АҚШ долларини ташкил қилган. Яни, паннонинг умумий таннахи 2500 доллар бўлди. Трумэн харид қилинган чумолиларни ўлдириди ва пинсет ёрдамида уларни шундай жойлаштириди, натижада бола сурати — муаллифнинг болаликдаги су-

рати ҳосил бўлди.

Асар муаллифининг айтишича, паннони яратишга унинг бир неча йил вақти кетган. Ҳатто қайсиdir дақиқада унда ҳошаротларга ачиниш ҳисси ўйғонган ва бир йилгacha қўли ишга бормаган. Кейин у барибир ўлдирилган чумолиларни ҳаётда қайта-ришинг иложи йўқлигини тушунган ва асарни туталаган.

Трумэннинг сўзларига қарагандо, унинг болалик хо-

тиналаридан бири бу фойди оддий паннони яратишга унаган. У беш яшарлигига акаси билан чумоли инини бузган ва уларни чумолилар чайк ташлаган.

Тайёр бўлган асар «Милтикли автопортрет» деб номланди. Трумэн уни АҚШнинг фойдиодий буюмларни коллекция қилувчи «Ripley's Believe It or Not!»номли ташкилотига 35 минг долларга сотиша муваффақ бўлди.

«Intel»нинг рекорди

«Intel» корпорацияси компания тарихида рекорд даражадаги фойда олингани ҳақида ҳисобот берди. 2010 йилнинг иккичи чорагида ишлаб чиқарувчисининг соф фойдаси 2,8 миллиард долларни ташкил қилди.

Корпорациянинг даромади шу чорагида 10,8 миллиард долларга тенг бўлди ва бу ўтган йилга нисбатан 34 фоиз кўп. Шунингдек, аввалги рекорд кўрсаткич 2010 йилнинг биринчи чорагида ўрнатилган бўлиб, компаниянинг даромади 10,3 миллиард доллар бўлди.

Фойда ҳар бир акция ҳисобига 51 центдан тўғри келди. Солишибриш учун айтиш мумкини, 2009 йилнинг 2-чорагида компания ҳар бир акция ҳисобига 7 центдан зарар кўрган эди. Бу «Intel» тарихидаги энг муваффакиятсиз чораклардан бири бўлган эди. Ўша пайтда Европа монополияга қарши кураш комиссияси компанияга белгилаган ярим миллиард доллар миқдоридаги жаримани тўлашга тўғри келган.

«Intel»нинг ижрои директори Пол Отеллинининг маълум қилишича, рекорд даражадаги фойда олиншиига корпоратив буюртмачиларнинг компания маҳсулотларига бўлган талаби натижасида эришилган. 2010 йилнинг учинчи чорагида «Intel» 11,6 миллиард доллар даромад олишни мўлжаламоқда.

Саккизоёқ Паул «Экстрасенслар жанги»га таклиф қилинди

ТНТ канали ходимлари энг кучли экстрасенси топишни мақсад қилган ушбу дастурнинг ўнинчи юбилеи фаслида машҳур моллюска қатнашидан умидвор. Айни пайтда телеканалда кўрсатувнинг бўлајак сонларига қатнашчиларни тайёрлаш ишлари олиб борилмоқда.

Ҳабарларга қараганда, агар немис океанариуми раҳбарияти саккизоёқни Россияга жўнатишга рози бўлса, лойиҳа бошқарувчи-

ри Россиянинг ТНТ канали продюсерлари немисларнинг Оберхаузен шаҳри океанариумига «Экстрасенслар жанги» кўрсатувнинг янги фаслида башоратчи саккизоёқ Паулнинг қатнаша олиш-олмаслиги ҳақида сўровнома жўнатди.

Лари башоратчи-моллюскага кулаги шароит яратиб беришга тайёрлигини билдирган.

Хозирча телеканал продюслари Оберхаузен океанариуми вакилларидан жавоб олгани йўқ. Бу орада, айтиб ўтиш лозимки, аввалроқ Паул яшайдиган парк ходимлари саккизоёқнинг «истеъфога кетиши» ва «башорат қилишни тўхтатиши» ҳақида расмий равишида хабар қилган эди.

Акулага кўйланган қўшиқ

Эколог Энди Брэнди Касагранде катта оқ акулаларга багишланган қўшиқ ёзди ва уни сув остида, бевосита ўртиқич балшингиз яқинида кўйлади.

Композиция муаллифининг гапига қараганда, «The Great White Shark Song» (Катта оқ акула қўшиғи) қўшиғи одамларнинг акулаларга муносабатини ўзgartиришига давлат сифатида яратилган.

Шунингдек, қўшиқда лирик ҳаҳрамон — оқ акула одамлардан барча денгиз жонзорларининг ватани бўлган океани ифлос қилмасликни сўрайди.

Касагранденинг сўзларига қараганда, у Мексикада қўшиқка клип суратга олиш жараёнда катта оқ акула билан ёнма-ён сузган ва бу унга жуда ёқсан. «Улар ажойиб, сокин ва улуғвор ҳайвонлардир», — дейди у.

Эколог сайдермиздаги аҳолининг катта қисми акулалар ҳақида-салбий таассуротга эгалигидан жуда афсусда эканлигини, бунга эса ушбу жоноворларнинг факат одамхўрлигидан ҳикоя қилувчи телевизион кўрсатувлар айборлигини айтди. «Биз бу клипни акулаларнинг аслида бундай эмаслигини одамлар тушуниши учун суратга олдик», — деб изоҳ берди Энди Брэнди Касагранде.

Яқинда бошқа бир ҳаваскор акулалар билан ёнма-ён сузган эди: испаниялик Давид Калво олтита акула сузиб юрган улкан аквариумда Рубик кубигини йиғди.

Республика қўп тармоқли Агросаноат биржаси Тошкент филиали баҳоси босқичма-босқич ошиб бориши тартибида ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади!

Аукцион савдосига Тошкент тумани СИБ томонидан МЧЖ «Кўп Терак Матлубот инвест» омборхонаси ва МЧЖ «Бурхон савдо» омборхоналирида сакланадиган қўйидаги автотранспорт воситалари кўйилмоқда:

1. 09.06.2010 йил. № 6749-сон ижро ҳужжат, асосан 1990 йилда иш.чиқ.дав.бел. 11 L 6283 бўлган «ИЖ-21251010» русум, автотранспорт воситаси, бош.нархи — 1 310 264 сўм,

2. 09.07.2010 йил. № 7332-сон ижро ҳужжат, асосан 2000 йилда иш.чиқ.дав.бел. 11 В 6234 бўлган «Газ-3110» русум, автотранспорт воситаси, бош.нархи — 6 783 544 сўм,

3. 15.06.2010 йил. № 6843-сон ижро ҳужжат, асосан 1976 йилда иш.чиқ.дав.бел. 01 Q 068 СА бўлган «Ваз-2106» русум, автотранспорт воситаси, бош.нархи — 2 992 179 сўм,

4. 02.07.2010 йил. № 7340-сон ижро ҳужжат, асосан 1978 йилда иш.чиқ.дав.бел. 11 Y 0567 бўлган «Ваз-21011» русум, автотранспорт воситаси, бош.нархи — 2 595 630 сўм,

5. 02.06.2010 йил. № 7335-сон ижро ҳужжат, асосан иш.чиқ.номаълум дав.бел. 11 D 8782 бўлган «Камаз-5312» русум, автотранспорт воситаси, бош.нархи — 18 323 845 сўм.

Аукцион савдолари 2010 йилнинг 17 август куни соат 11:00 да Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов тумани, Беруний қўчаси, 83-йда жойлашган 311-хонада ўтказилади. Автотранспорт воситалари сотилмаган тақдирда, тақорий аукцион савдолари 2010 йилнинг 2 сентябр куни бўлиб ўтади.

2010 йил 3 август куни соат 11:00 да бўлиб ўтадиган тақорий очик аукцион савдоларига Оқўрғон тумани СИБ томонидан Оқўрғон тумани ИИБАМТФКМНБ ҳарима майдончасида сакланадиган қўйидаги автотранспорт воситалари кўйилмоқда:

1. 24.08.2009 йилдаги № 685-сон ижро варакасига асосан 1993 йилда ишлаб чиқ.дав.бел. A 962 TZM, бўлган «ТИКО» русумли автотранспорт воситаси, бош.нархи — 4 004 424 сўм.

2. 24.08.2009 йилдаги № 684-сон ижро варакасига асосан ишлаб чиқ.номаълум дав.бел. номаълум, бўлган «ТИКО» русумли автотранспорт воситаси, бош.нархи — 4 795 850 сўм.

3. 24.08.2009 йилдаги № 577-сон ижро варакасига асосан 1996 йилда ишлаб чиқ.дав.бел.

X 918UMM, бўлган «ТИКО» русумли автотранспорт воситаси, бош.нархи — 4 783 002 сўм.

4. 24.08.2009 йилдаги № 681-сон ижро варакасига асосан 1982 йилда ишлаб чиқ.дав.бел. Н 158 KM36 бўлган «Opel Kadet» русумли автотранспорт воситаси, бош.нархи — 3 204 473 сўм.

5. 24.09.2009 йилдаги № 1-219-сон ижро варакасига асосан 1988 йилда ишлаб чиқ.дав.бел. X 084 AEН бўлган «Daimler Benz 230» русумли автотранспорт воситаси, бош.нархи — 9 192 813 сўм.

Паркент тумани СИБ томонидан аукцион савдосига кўйилган бошланғич нархи — 85 823 199 сўм бўлган 25.04.2008 йилдаги 11-10824/2074 ва 11-0824/2075-сон ижро варакаларига асосан Тошкент вилояти Паркент тумани, Ҳисарқошликда жойлашган МЧЖ «Ҳисарқошлик» корхонасига қарашли 2-қаватли маъмурӣ биносининг аукцион савдолари тўхтатилганини маълум қиласиз. Асос: Тошкент шаҳар Ҳисарқошлик судининг 2010 йил 1 юлдаги 11-10824/15129-сон ажрими ва Юнусобод тумани СИБ томонидан 10.05.2010 йилдаги № 10-1015/2647-сон ижро варакасига асосан умумий майдони 13 кв.м., бўлган Тошкент шаҳар, С.Рахимов тумани, Чим-

бой ва Мухбир қўчалари чорраҳасида жойлашган бошланғич нархи 9 200 000 сўм бўлган дўкон биноси аукцион савдоларидан олинди. Асос: Юнусобод тумани СИБнинг 2010 йил 12 юлдаги №13652/10-сон хоти.

Ушбу савдоларда қатнашиш унун талабгорлар мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини ҳар бир мулк учун алоҳидаги тартибида, РКТАСБнинг Тошкент филиали депозит ҳисоб рақамига 20208000304632976002, АТИБ «Ипотека банк» Шайхонтохур филиали, МФО 00425, ИНН 206 852 268, ОКОНХ 81200 га тўлашлари шарт.

Савдо кўйилган мол-муллар билан тегиши суд ижроиши бўлмасининг вакили иштирокида бевосита жойга чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдоларида иштирок этиши учун талабгорлардан ариза ва бошқа тегиши хужжатларни қабул қилиш ким оиди савдо ўтказилишига бир кун қолганда тўхтатилади.

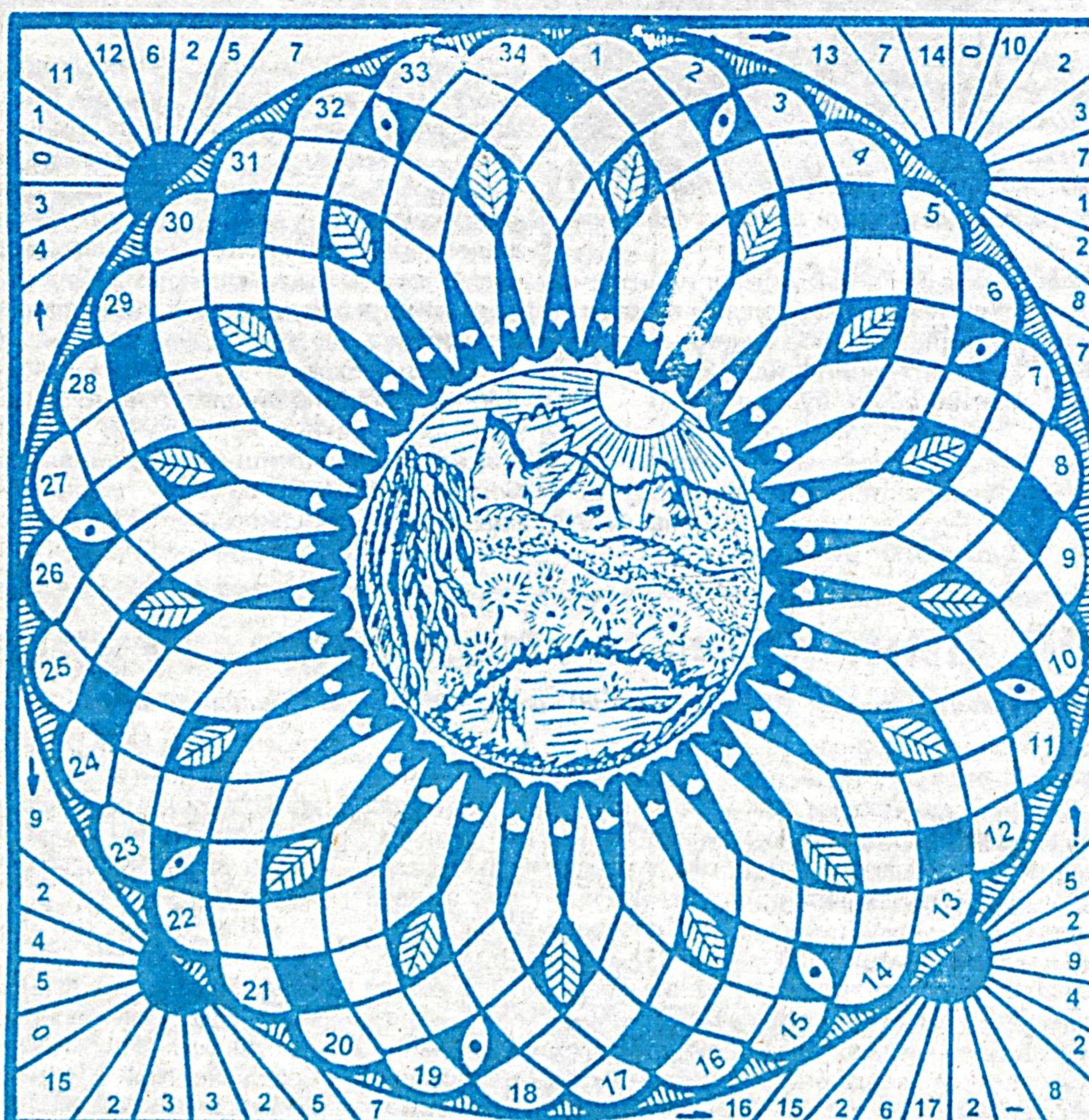
Мурожаат учун манзил:
Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов тумани,
Беруний қўчаси, 83-й. Телефонлар:
249-54-59, 249-53-61.
Лицензия: DB 001 №000003

«Иссик ёз» кроссворди

Ёйлар бўйича: 1. Фарғона вилоятидаги шифобаҳаш оромгоҳ тоғлик маскани. 2. Ёнинг энг иссиқ кирқ кунлик даври. 3. Эрта тонг, субҳидам. 4. Оламни кезувчи, турист. 5. Ер йўлдоши нури билан ёришган манзара. 6. Чанқовбости ичимлик тури. 7. Кизил тусда етиладиган, тъами нордан шифобаҳаш мева. 8. Сув ҳавзалари бўйлаб жойлашган ерлар. 9. Шоҳимардонсой бўйидаги қадимий чинорлари билан хушманзара касб этувчи оромгоҳ. 10. Кўплаб етиштириладиган полиз экини. 11. Меваси сермой, шифобаҳаш дарахт. 12. Дарё бўйлаб чўзилган ёки тоғликлар оралиғидек текис, обод маскан. 13. Чучук сувларда яшайдиган, тангасиз, овландиган йиртқич балиқ. 14. Тансиқ миллий таом. 15. Тошкент вилояти Юқори Чирчик туманидаги дам олиш уйи ва болалар оромгоҳлари жойлашган маскан. 16. Тоғнинг энг баланд, юксак жойи. 17. Сайилларда ўтказиладиган миллий спорт мусобақаси. 18. Ер қаъридан отилиб, қайнаб чиқувчи сув манбаи. 19. Овланадиган сув жоновори. 20. Куёш чиқиши ёки ботиши олдидан уфқда хосил бўладиган лоларанг қизиллик. 21. Барги майда, тъами нордан таомга ишлатиладиган кўп йиллик ўсимлик. 22. Матодан қурилган ёзлик бошпана. 23. Сув спорти мусобақаси. 24. Ер остидан сув олиш иншооти. 25. Бўстонлик туманидаги тоғ иклимий курорти. 26. Муайян жойнинг ўзига хос, ҳар йили такорланувчи одатдаги об-хаво шароити. 27. Эртапишар, ширин хўл мева. 28. Ўзбекистон ва Тажикистон ҳудударидаги тизма тоғ. 29. Жиззах вилоятидаги хушманзара тоғлик маскани. 30. Тоғнинг ошиб ўтиш кулай бўлган жойи. 31. Пойтахтимиз яқинидаги оромгоҳ кўл. 32. Қашқадарё вилоятидаги болалар оромгоҳи. 33. Ёз ойлари ўриб олинандиган хосил тури. 34. Обод, гулзор маскан.

МУАММОНОМА

Аввало кўйида таърифлари баён этилиб, рақамларда ифодаланган калит

сўзларни топинг.

1. Ер шаридаги куруқликларнинг атрофидаги ороллар билан бирга ажратилган қисми — 13, 7, 5, 12, 2.
2. Куёш ботиши билан тун бошланиши олди пайти — 16, 13, 14, 16, 6.
3. Бия сугидан тайёрланадиган шифобаҳаш ичимлик — 13, 7, 6, 7, 3.
4. Шашмақом ва Хоразм мақомлари таркибидаги бешинчи мақом — 8, 11, 17, 16, 9.
5. Инсоннинг бирор ишга бўлган

қобилияти, истеъодод — 15, 2, 4, 13, 2, 5.

6. Қизғиши-сарик рангли пардоз бўёғи олинадиган, қизғиши гулли ўсимлик — 10, 7, 1, 2.

Энди шакл атрофидаги рақамларни калит сўзлардаги ҳарфлар билан алмаштириб, муаммономани ҳал этинг. Бунда улардан йўналиш бўйича ўқиш билан аждодларимиз меросига мансуб икки ҳикматни билиб оласиз.

Фозилжон ОРИПОВ

Касаба уюшмалари ҳаёти

Ҳам саёҳат, ҳам зиёрат

Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси Сирдарё туман вакиллиги тармоқ ходимларини мазмунли дам олдиришда фаоллик кўрсатмоқда. Вакиллик томонидан мамлакатимизнинг қадимий шаҳарлари ва сўлим гўшаларига бир қатор саёҳатлар уюштирилди. Якинда тумандаги «Муруватт уйи»нинг 25 нафар ходими Самарқанднинг осори атикаларини зиёрат килиб қайтди. Туман молия бўлиммининг 25 ходими эса Зомин тогларига чиқиб дам олди.

Шунингдек, мавсум давомида «Муруватт уйи»да даволанаётган эҳтиёжманд инсонларга тармоқ касаба уюшмаси томонидан турли ёрдам уюштирилади.

А. НОРҚУЛОВ

Маданият

«Қалдирғоч» парвози

— Жамоамизда хотин-қизларида ўзгача ғайрат-шижоатни кўриб қувонаман, — дейди Марғилон шаҳар юкумли касалликлар шифохонаси бош врачи Турғунбой ҳожи Нишонов. — 1995 йилда «Қалдирғоч» ансамблини тузгандик. Унга шаҳар маданият уйи соандаси Шарофиддин Халимов мусика раҳбари, шифохона таҳлилнома бўйими бошлиги Юсуфхон Жабборов бадийи раҳбар, ҳамшира Муқаддас Абдураҳмонова рақс ўргатувчи этиб тайинланди. Ансамбл ижодий жамоаси ходимларнинг тўйлари, шаҳар ва вилоят миқёсидаги турли тадбир, кўрик-танловларда фаол қатнашмоқда.

15 кишилик ижодий жамоа репертуари мумтоз ва замонавий қўшиқ ва рақслар билан бойиб бормоқда. «Иккинчи истеъодод» кўрик-танловида ансамбл фахрли биринчи ўринни эгаллаб, диплом ва эсадалик совғаси билан тақдирланди. Одина Қодирова, Мукамбар Абдуллаева, Феруза Мирзажонова, Шоҳида Абдуллаева каби ҳамшира ҳамда Фарғат Эминова, Мухайё Кўлдошева, Ёрқиной Ҳайтбоева сингари кичик тибибиёт ходимлари ижро этган дилрабо қўшиқ ва рақслар олқиши билан кутиб олинмоқда.

Айни кунда ансамбл ижодий жамоаси Мустақиллигимизнинг 19 йиллигига байрам дастурини тайёрламоқда.

Муҳаммаджон МАҲМУДОВ

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Фарғона вилояти кенгаши жамоаси Фарғона тумани бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси Ҳалимжон Кўшбоевга отаси

КОСИМ отанинг

вафоти муносабати билан чукур таъзия изҳор этади.

oliy baxt

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба
уюшмалари
Федерацияси

Бош муҳаррир
Абдухолиқ
АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳир хайъати:
Алла Долженкова,
Анвар Юнусов,
Довуд Мадиев
(Бош муҳаррир ўринбосари),
Жаҳонгир Шароффбоев
(масъул котиб),
Маймура Адилова,
Мирзоҳид Содиков,
Нормамат Аллаёров,
Носирхон Акбаров,
Ойсулов Нафасова,
Пиримқул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев,
Шамси Эсонбоев

Бизга кўнгирок килинг:
Котибият: 256-52-78
Хатлар бўлими: 256-85-43

Ўзбекистон Матбуот у аҳборот агентлигига 0116-рақам билан рўйхатта олинган.
IBM комп’ютерида терили ва саҳифаланди. Офсет усулida босилди.
Бичим A-3.
Ҳажми 4 босма табоқ.

Манзилимиз:
100165, Тошкент шаҳри,
«Бухоро» кўчаси, 24-йй.
Нашр кўрсаткини: 133; 134

Газета хафтанинг сеъсанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.

Сотувда эркин нарҳда

Муаллифлар фикри таҳририят нутғай назаридан фарқланиши мумкин.
Нашимиздан кўриб босилганда «Ishonch»дан олинганини кўрсатилиши шарт.
Тикорат аҳамиятига молик материаллар № белгиси остида чоп этилади.

E-mail: mail@ishonch.uz

«Шарқ» нашриёт-матбая акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-йй.

Навбатчи котиб:
Ж.Шароффбоев

Навбатчи:
А.Абдуллаев

Мусахих:
С.Шодиева

Саҳифаловчи-дизайнер:
Ҳ.Абдужалилов

Босишига топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 21.15

Буортма Г-651
Тиражи: 12995

ISSN 2010-5002

1 345